

GAZDASÁGI LAPOK

50. szám.

Megjelenik minden vasárnap

1909. December 12.

HIRDETŐK!

A „Gazdasági Lapok”
karácsonyi száma
20.000 példányban jelenik meg.

Őszi trágyázáshoz a Thomassalakliszt

csillag

védjeggyel

helyesen alkalmazva, min-
legelőcsőbb foszforsavas mű-
munkákkal és árajánlat-

den növénynek legjobb és
trágyája. — Kivánatra szak-
tal készségesen szolgál

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI., Andrásy-ut 49. sz.

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi vezérképviselője.

Óvakodjunk a hamisításoktól Minden zsák ólomzárral és
és figyeljünk a védjegyre! tartalomjelzéssel van ellátva!

GŐZMIVELEÉS.

Nagyobb területek **szántását**, épügy
mélyrigolozását szőlőtelepítésekhez ere-
deti FOWLER-féle GŐZEKÉVEL elvállal
IZSÁK és NOVY GŐZSZÁNTÁSI VÁLLALKOZÓ
BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCZA 36, III. 29.

VADÁSZFEGYVEREK

saját gyártmány,
elismert

elsőrendű márka,

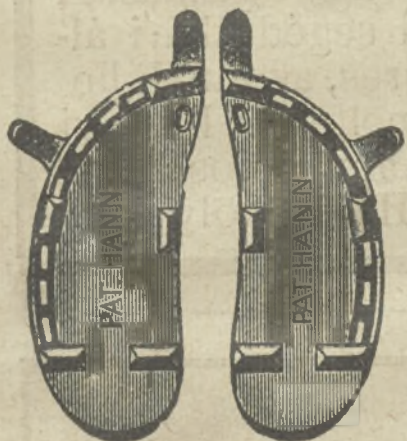
flóbertek, revolverek, pisztolyok és golyós fegyverek
csekély havi törlesztésre kaphatók

NOWOTNY J. prágai fegyvergyáros
budapesti telepén

Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 21. szám.

Kérjen fegyverárjegyzéket!

Ökörpatkók

alkalmasak, tartósak és olcsók.

HANN' jeggyel ellátva.

Kérjen és figyeljen pon-

tosan ezen jegyre, mert

patkóink minden tekin-

tetben utolérhetlenek!

Rendes csülöpatkók ökrök részére. Szabadal-
mazott lópatkók, első díjakkal kitüntetett patkók, ígás és
hátas lovak részére, szakférfiak által legmelegebben ajánlva.
Patkó- és csülökszegek. Sróf- és rúdvasalások,
vasalási eszközök és szerszámok.

M. HANN'S SÖHNE

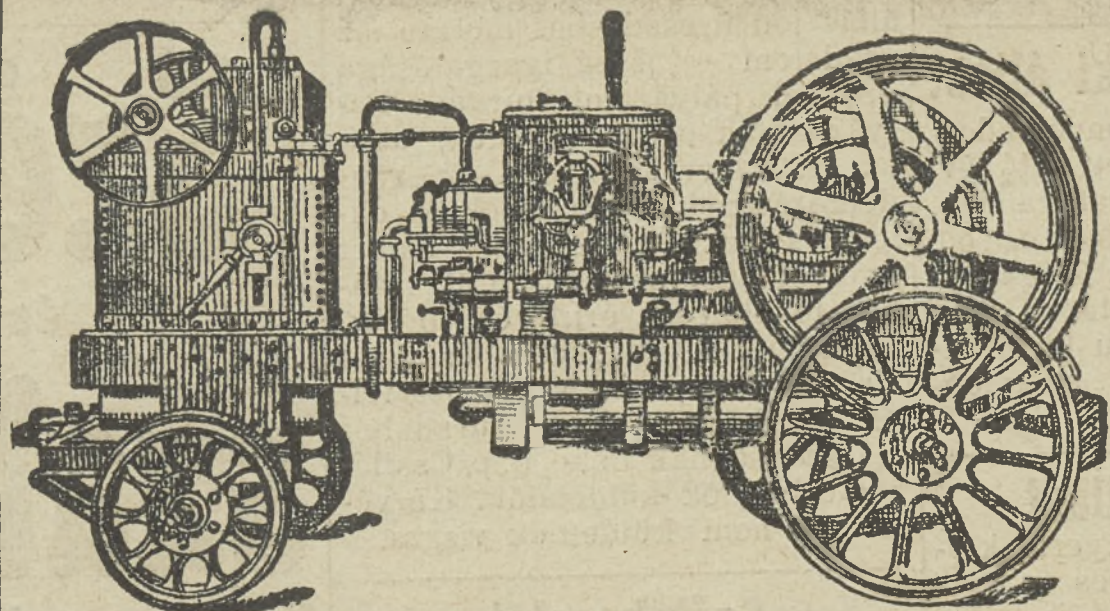
RAINFELD a/d. Gölsen N.-Ö.

Lyukfuro v. srófkészülékes hordódugólemezek czég-nyo-
mattal vagy anélkül, szállításra és beraktáro-
zásra szánt hordókhöz minden nagyságban és mennyiségben.

Minták és árjegyzékek ingyen!

LANGEN és WOLF motorgyár

BUDAPEST, VI., Váci-körut 59.

Eredeti

„OTTO”

-féle lokomo-
bilok, benzín-
és szivógáz-
motorok.

Kényelmes
fizetési
feltételek.

MEGJELENT

KODOLÁNYI-féle 1910. évi GAZDASÁGI ZSEBNAPTÁR

a szokott csinos kiállításban, de az eddiginél
sokkal bővebb és változatosabb tartalommal.

50-ik ÉVFOLYAM.

Ára helyben 2 korona 80 fillér. Ajánlott postai szét-
küldéssel 3 kor. 25 fill. Utánvétellel küldve 3 kor. 45 fill.

Megrendelhető a GAZDASÁGI LAPOK kiadóhivatalá-
ban, Budapest, IV. kerület, Múzeum-körut 7. szám.

Pályázatokhoz csak bizonyítvány-másolatok csatolandók. Eredeti bizonyítványok elvesztéseért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget.

KIS HIRDETŐ

Kis hirdetések ára: minden egyes szó 4 fillér, csak oly levelek továbbíthatnak, melyek a szükséges postabélyeggel ellátva küldetnek be.

Alkalmazást keresők.

Uradalmi

pénztárnoki vagy számvévi állásra ajánlkozok egy arra minden tekintetben képzett egyén. Tudakozódások „J. J. 1089” jegy alatt a kiadóhivatalban.

Állást keres

földmivessiskolát végzett 23 éves egyén, ki egy nagyobb gazdaságban felmondatlan állásban alkalmazásban van. — Czim a kiadóhivatalban 1112. szám alatt.

Intézői állást

keres a gazdaság minden ágát alaposan értő, szorgalmas, erélyes, 17 évi gyakorlattal s erről jó bizonyítványokkal rendelkező gazdatiszt, ki jelenleg is egy 1100 kat. holdas gazdaságban van alkalmazva mint gazd. intéző. Szíves megkereséseket a kiadóhivatal továbbít 1133. szám alatt.

Földmivessiskolát

jelenleg végzett, gazdaságban felnevelt, katonai kötelezettségének eleget tett, 24 éves, nőtlen, magyar, tót nyelvet tökéletesen, németet törve, jó írással bíró, szerény igényű egyén kulsári, botosispáni, vagy más megfelelő állást keres január 1-re. Megkeresések Hontbesenyői uradalom, u. p. Bát, kéretnek.

Intézői állást

keres birtokátadás tolytán, kilencz évi gyakorlattal, jeles bizonyítványokkal bíró, akadémiát végzett gazdatiszt, aki jelenleg is nagyobb belterjes gazdaságban önálló vezetője. Czim a kiadóhivatalban 1164. szám alatt.

Gazdasági tanintézetet

végzett, hat évi gyakorlattal és jó bizonyítványokkal rendelkező keresztény, nőtlen gazdatiszt újévi, esetleg későbbi belépésre képzettségének megfelelő állást keres. Czim a kiadóhivatalban 1166. szám alatt.

35 éves

ref. vallású, földműves iskolát teljes sikerrel végzett ember vagyok. Kevés gyakorlatom is van. Allatgondozást, takarmánykészítést, gazdálkodást gyakorlatiasan értem. Előbb saját kis birtokomon gazdálkodtam. Ajánlkozok képzettségemnek megfelelő alkalmazásba. Czim: Somogyi Lajos, Szentes, Csongrád megye, Vásárhelyi-utca 27.

Ispáni vagy irnoki állást

keres gazdaságban nevelkedett, földmivessiskolát végzett, 31/2 évi gyakorlattal, 27 éves, ref. vallású, nőtlen, erélyes, megbízható egyén, szorgalmát, megbízhatóságát, a gazdálkodás gyakorlatában birt szakértelmét elsőrendű bizonyítványai igazolja. Czim a kiadóhivatalban 1178. szám alatt.

Gazdatiszti állást

keres 34 éves, nős, gyermektelen, földműves-iskolát és a sárvári m. kir. tejjgazdasági szakiskolát, meg a kassai m. kir. szeszifőzői tanfolyamot végzett, nagyobb uradalmakból 9 évi gyakorlattal bíró egyén. Czim: Mátyás Minály intéző, Málás, Bars megye.

Gazdasági segédtszti,

ellenőri, ispáni, avagy raktornoki állást keres mielőbbi belépéssel, szerény igények mellett, 16 évi gyakorlattal bíró nőtlen gazdasz, ki pégy év óta saját birtokán mint szőlőkezelő működött. Czim a kiadóhivatalban 1193. szám alatt.

Betöltendő állások.

Gazdasági állások.

Valamennyi betöltendő állás teljes czimekkel olvasható a 10-ik évfolyamban álló Országos Pályázati Közlönyben. Ingeny mutatószám. Budapest, József-körút 38. szám.

Ujévre

kerestetik: intéző, több gazdatiszt, segédtsztek, magtárosok, kulcsárok, irnokok, gazdák, tehénészek, gyakornokok és többféle gazdasági személyzet. Bővebb olvasható az Országos Pályázati Közlönyben. Mutatószám ingyen. Budapest, József-körút 38. szám.

Mikosdi uradalomba

kerestetik egy intelligens gépész 1910. február 1-re. Megkivántatik, hogy az illető condensatoros gépek, szeszgyári, hengermalmi, villanyvilágítási gépek kezeléséhez, lakatos-, esztergályos-, telefon- és szivattyu- stb. munkákhoz értsen. — Fizetése: 2 szoba, konyha, kamarából álló lakás, 960 kor. készpénz, 846 kg. buza, 846 kg. rozs, 184 kg. árpa, 400 kg. tengeri, 6 öl hasábtüzifa, 60 q burgonya, naponta 4 liter tej és szabad sertéstartás.

Ugyancsak kerestünk egy intelligens, erélyes tehénész-gazdát 1910. márczius 1-i belépésre Oly egyének adják be pályázatukat, akik már ily minőségben nagyobb tehénészetben hosszabb ideig szolgáltak. Fizetése: külön, szabad lakás, 160 K készpénz, 500 kg. buza, 1150 kg. rozs, 440 kg. árpa, 1460 liter tej, 4 öl tüzifa, 1600 öl földhasználat, szabad sertéstartás. Minden eladott 100 liter tej után 2 fillér, minden eladott borju után 40 fillér, felnevelt után 1 korona — Bizonyítványmásokat, a melyek vissza nem küldetnek: Mikosdi uradalom intézősége, Mikosdpusztá per Zalabér, kell küldeni.

Botosispánt

keresek béruradalomba. Földműves iskolát végzett egyének 40 kor. havi fizetés és teljes ellátás mellett újévre alkalmaztatnak. Mihályi László urad. bérlő Maktpa, u. p. Csép, Komárom megye.

Pályázat.

Lovag Wiener-Welten béke-gombai uradalomban 1910. január 1-én egy fizetéses gyakornoki állás jön üresedésbe, melyre az uradalom jószágigazgatósága ezennel pályázatot hirdet. Pályázhatnak olyan egyének, akik az 1909. évi XXVII. t. cz. rendelkezésének megfelelően és okleveles gazdatisztek és a német nyelvet ugy szóban, mint írásban tökéletesen értik és bírják. Díjazásuk teljes ellátás és havi 30 kor. készpénz. A kellőleg felszerelt kérvények az uradalmi igazgatóságnak Béke, u. p. Csallóköz-Csötörtök küldendők. Kérvények nem küldetnek vissza.

Szőlőkezelőt

keresek február 1-ére, ki vinczellér-iskolát végzett, nős s igazolványokkal bíró arra nézve, hogy már nagyobb szőlőt kezelt, különösen méhest és győgyövények természetét érti. Fizetése 720 K, egy szoba, konyhából álló lakás s a szőlőben levő kis kert használat. A kertészet és méhészet tiszta jövedelmének 10%-a. Az illető sajátkezűleg minden munkánál közreműködni tartozik. Bizonyítványmásokat e lap kiadóhivatalába küldje be, melyek vissza nem küldetnek, Vinczellér 1198" jeligéje.

Muraközi

hidegvérű (nóri) igás tenyésztővállalat, tenyészmének

és

választott csikók

nak közvetlen a tenyésztőtől vagy vásárokon való beszerzésénél szolgálataimat a t. gazdaságközönség b. figyelmébe ajánlom. A vásárok jegyzékét kívánatra szívesen megküldöm. Leglelkiismeretesebb kiszolgálás.

la referenciák!

Fischl Jakob Ligetvár

posta Murakirály (Muraköz).

Sürgönczím:

Xp. Fischl Murakirály.

Küldöncz Ligetvár.

Gróf Teleki György fia

drassói uradalmában, posta Koncza, kaphatók:

Magyar igásökrök Bikák

Tehenek, üszők

Államilag ólomzárólt arankamentes

luczernamag

24 tárcsás kétsoros boronák,

Kéregképződést elkerülő

vetési hengerek és

Lámpanélküli csibekeltető gépek

Széna és szalma

8000 q buza és rozs szalma

1000 q zab szalma

500 q réti széna

eladó ugy nagyobb tételekben, mint wagononkint.

Székelyhidi uradalom számtartói hivatala

Székelyhid (Biharmegye).

Őszi szállításra előjegyezhetők

Reitter Oszkár

főkapitány fajbaromfi-gazdaságában NAGY-BECSKEREKEN Angliából hozott telivér fajú szta legelsőrendű állatok:

Óriás nagy angol emdeni liba, him 25 K, tojó 25 K.

Óriás nagy pekingi kacsá, him 10 K, tojó 8 K. Fehér Wyandotte (amerikai kitűnő téli tojók).

Fehér Orpington, him 10 K, tojó 8 K. Sarga Orpington, him 10 K, tojó 8 K.

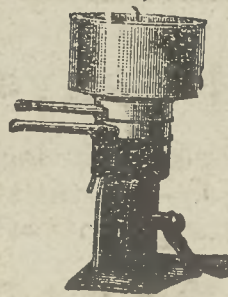
Állami nagy aranyérem.

Külföldi és hazai legelső és legnagyobb kintűtetések. Kintűtetések: Arad, Budapest I., Budapest II., Belgrád, Lovrin, Lugos, Nagybecskerek, Nagyvárad, Pozsony, Pécs, Pancsova, Szófia, Szatmár, Szeged, Szabadka, Temesvár, Veszprém, Wien, Zenta.

Akác

1-2 éves példányok. Gazdasági sorfának alkalmas 3-4 éves. 3-3 1/2 méter magas: jegenye-nyár, nyír, gledicsia, juhar, sofora és egyéb ültetésre alkalmas facsemotét és könnyebb-nehezebb homoki borokat kis és nagy mennyiségben jutányos árban szállít Liptay Jenő szőlő- és faiskola-telepe Nyirpazony, u. p. Nyiregyháza, Szabolcs megye.

Bámulatos olcsó

„DOMO” (háztartási)

SEPARATOROK

és minden tejgazdasági eszközök kaphatók

KLEINER és FLEISCHMANN

os. és kir. szabadalm. fémáru-gyárából

MÖDLING, BÉCS mellett.

Katalogusok ingyen.

Gyors, pontos, olcsó földmérés!

Stadel-Torkos földmérő-taliga.

Világhírű szabadalom 18 államban. Kapható Stadel gépgyárában, Győrött.

Pannonia Szálloda

BUDAPEST,

VIII., Rákóczi-ut 7. sz.

Erdélyi Kereskedelmi Társaság

Fodor és Társai

megbízásokat elfogadnak jármos ökrök, tinók, sertések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan direct forrásból közvetítik. Czim: Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Kossuth Lajos-utca 37. szám. Telefon 311.

Ágybavizelés.

Azonnali szabadulásért jótállás. Felvilágosítás díjtalan. Kor és nem megadandó. Fényes köszönő levelek. Orvosilag ajánlva. „Sanitas” intézet Velburg P. 221. Bayern.

Nagyobb méhészetek

szakszerű vezetésére, átalakítására, továbbá modern jóvedelmező méhészetek beállítására vállalkozik Molnár Károly vándorméhészete, Gödöllő, Árpád-utca 32. Ajánl gyógyvizet postaböndönnel nyolcz koronáért utánvétellel.

Magyaróvári

akadémiát végzett huszonhat éves, nőtlen, evangélikus, okleveles gazdasz (szakiró) nagyobb uradalmi segédtszti vagy gazdasági egyleti segédtszti állást keres, azonnali belépés mellett is. Ibrányi (Neumann) Lajos Budapest, VII., Thököly-ut 93

Táviratocím: — Lópokróc előnyárajánlat!

Legkisebb szükségletnél is gyári áron!

Hogy sikerrel küzdhessünk a külföldi verseny ellen, közvetlen a fogyasztókkal óhajunk összeköttetésbe lépni. — Áraink még kisebb vételeknél nem létezett alacsonyúsága és áruink elsőrendű kiváló jósa reményleni engedi, hogy a hazafias gazdaságközönséget állandó vevőinknek nyerjük meg. Hogy ezt elérhessük, bármely posta- vagy vasútállomásra már két darab próbamegrendelést is bérmentve szállítunk.

1. sz. legjobb minőségű, 185 cm. hosszú, 160 cm. széles, ára 4 frt 50 kr.
2. sz. legjobb minőségű, 175 cm. hosszú, 140 cm. széles, ára 3 frt 50 kr.
3. sz. jó minőségű, 170 cm. hosszú, 135 cm. széles, ára 3.— frt

Rendeléseket annak gondos eszközlése végett az őszi szükségletre már most kérjük — ha utóbbi szállításra is — eszközölni.

Ilyen minőségben és méretben ezen árért egyetlen bel- vagy külföldi cég sem szállíthat.

Kiváló tisztelettel

„Sohr” Magyar Lópokróc Szétküldési Telepe, Somogysszill.

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMOS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Mosunk meli gazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre 16 kor.
Fél évre 8 .
Negyed évre 4 .

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Muzeum-körut 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz csimzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.
Arjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési melléletek jutányos árbau fogad tának el.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utányomási jog fentartva.

Kéziratokat a Szerkesztőség nem ad vissza.

Telefon: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. — y.	867
A buzatermelés hanyatlása Amerikában. — Nagy Dezső	868
Tárca. Ep.zódok egy uradalmi írrok életéből. — J.	868
Magyar birtokpolitika. — Dr. Vantsó Gyula	863
A műtrágyák az erdészetben	870
A borellenőrzésről. — Liptai Albert	870
A borok feltöltése. — T. A.	872
Könyvismertetés.	872
Kérdések és feleletek	872
Kérdések: Kimerült birtok termésbe hozatala. K. J. — A műtrágya kimeríti a föld termőképességét. K. J. — Gyógynövények termelése. Szv. A. — Közbeszurt zöldtrágyázás. V. B.	
Feleletek: Mi a legjobb orvossága a hámtörésnek, mely a lovak használatát sokszor hetekig akadályozza. Zs. Z., Fuvarosok és Szállítók Lapja. — Tüdővészés bika ivadékai. Dr. Kukuljevic József, Buding Antal. — A juh- trágya pénzértéke. C. — A vadbükköny és lenese takarmányértéke. P. — Tépett kukoricaszár vermé- nek kinyitása. P.	873
Hírek	873
Aprók	874

SZEMLE.

(Az esős évszak beköszöntése. — Miért magasak a disznó- és zsirárak? — Miért a vaj- és szurrogatumaik árai. — Áremelkedés a buzapiacson. — A idei cukortertermelés Európában, összehasonlítva a tavalyival. — Magas nyulárak.)

Az idén semmi sincs akkor a mikor kellene, hanem egy hónappal később. Más években november szokott esős lenni, most deczemberben nyitak meg az ég csatornái és esik európaszerte annyi, hogy csak győzze a föld magába venni. Ehhez az idő elég langyos is, délközben 7—8 fok Reaumurra is föl megy. De azért nem mindenki haragszik erre a sok esőre. A gazdák tulajnyomó része örvend neki azért, mert hiszen nemrég az eke még száraz földet kotort föl és a föld mélyebb rétegei szárazak voltak. Télen kell a földnek megszini magát nedvességgel, mert tavasszal ez nem mindig sikerül. Vannak azonban gazdák, a kik boszankodnak, a kik nagyon korán vetettek, mert ugyis buja vetéseik még bujábbak lesznek. Ez tényleg aggodalmas. De hát nem marad más hátra, mint fagyos időn lelegeltetni és tavasszal chilisalétromozni, hogy a vesztett erőt a föld visszakapja. Azok is megjárták az esőkkel, a kik mostanában akartak vadászatokat rendezni. Azokat elmossa az eső. A nyulak vagy egy hónapig még dusan lakmározhatnak a kövér vetéseken. Amde szántani

még nagyon lehet és az elkésett gazdák — pedig elegenden vannak — ugyancsak iparkodnak arra, hogy mindent befejezhessenek, tehát még mindig az őszi munkáknál tartunk és ha a lágy idő sokáig tart, hát csak karácsony előtt lesz vége a külső munkáknak.

A sertésölések is megkezdődnek már, mert kevés gazdasszony dicsekedhetik azzal, hogy bőven maradt még zsirzója. Valjon a magas zsir, szalonna és sertésuszarak fennmaradnak-e tovább is, ha a sertésölések nagyobb arányokban megkezdődnek? Erre a kérdésre mi igyekszünk első sorban lokális magyarázatokat keresni és mi magunk is abban a hiedelemben voltunk, hogy a sertésvész okozta állományritkulás oka a sertés és sertés produktumok nagy áremelkedésének. Hogy a sovány sertések oly drágák az idén még most is, ennek oka sokban keresendő ebben a tényben. Meg kellett azonban győződnünk arról, hogy nem Magyarország és nem Európa viszonyai okozták ezen áralakulásokat, hanem Amerika Egyesült államai diktálnak ebben a kérdésben is. A sertésfélék drágulása ugyanis az amerikai Egyesült Államokból indult ki. Amerika a világ zsir liferánsa. Az amerikai zsir olcsósága volt az, a mely egész Európában a sertésenyésztést a gazdákra nézve veszteséggé tette, hosszú ideig. Ebben az évben az amerikai Egyesült Államokban a sertés és produktumainak ára hihetetlenül fölemelkedett. Beszéljenek a számok. Chicagóban 1904—1909-ig 100 kg. élősertés ára 62 korona volt. Az idejuniustól kezdve folyton emelkedőleg mostanáig 86 korona. A disznózsir ára volt Chicagóban a fenti öt év átlagában 100 kg. 88 korona, most 132 korona. Amerikai zsir Brémában a fenti 5 ezteendőben 100 korona, — most 156 korona. Azt kérdezi Ruhland Marktzeitungja, hogy lehet-e csudálkozni, hogy Németországban az aratástól kezdve mostanáig a sertés és sertésproduktumok árai folyton rohamosan emelkedtek. Németország évenként 1 millió métermázsa zsirnál többet vesz Amerikától, az tehát, hogy annak mi az ára befoly az árképződésre. De minálunk is az aratástól datálódik a sertések áremelkedése. Ha tehát e fontos élelmezési cikkek drágulásáról beszélnek, — nem fölösleges reámutatnunk az áralakulás forrására. Amerikában azonban nem csak a sertésárak, hanem a marhaárak is nagyon emelkedtek, a miről mi ez időszerint bizony nem beszélhetünk. Ugyanis 1904—1908 ig terjedő 5 év átlagában élő súly métermázsanként 60 korona volt, most 70 korona. Ha Amerika a hizott marhát is oly kényelmesen hozhatná be az európai államokba, mint a disznózsirt, úgy annak az árára is befolyást gyakorolt volna, így

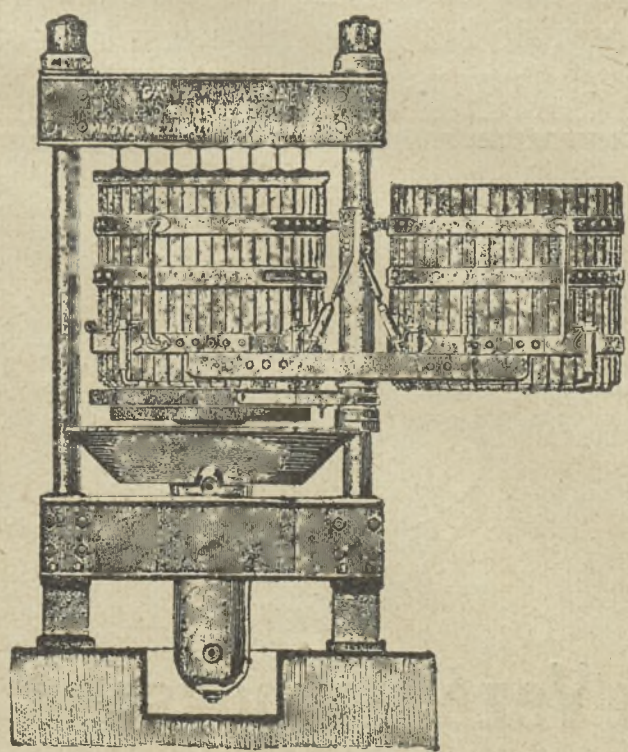
azonban az amerikai marha áremelkedésnek hatása nálunk nem mutatkozik.

Az egészen természetes, hogy ha a disznózsirnak magas ára van, hogy a testvére a vaj, no és ennek szurrogatuma sem maradhatnak olcsók. Berlinben, a mely a mi fő vajpiacunk, mert a magyar vaj jórészt oda megy ki, 3 K 30—3 K 40 fillérig fizetk a prima vaját és 2 K 80—3 koronáig a szekunda vaját. A mig Amerikában a disznózsir ára magas marad, addig a vajárak sem eshetnek alá. A magas vajárak melyeket nálunk is el lehet érni, habár távolról sem oly magasságban mint Berlinben, sok gazdát arra birt, hogy a tejszállítási üzlettel felhagyjon és a vajtermelésre menjen át.

A gabnapiacson bekövetkezett jelentékenyebb buza áremelkedés is följegyzendő tünet. Patten 4 millió véka búzát vásárolt Chicagóban, állítólag mert Argentinában a fagy sok kárt tett a búzában. Erre az összes európai és a magyar piacokon is megindult az áremelkedés. Bennünket ez nem lep meg. Kis búzakészletek idején a legkisebb Hiób hir is erősen hat fölfelé.

Folytassuk elmékedéseinket a cukorrépára vonatkozó üzleti konjunkturákról is. Miért emelkedett a nyers cukor ára? Helyre kell igazítaniunk mult számunkban azt az adatot, hogy a rossz orosz termés befolyásolta volna az árakat. Ez nem áll. Ez az értesülésünk téves volt. A tény az, hogy az összes európai államok a mult évi 64.939,270 mm. cukor helyet az idén csak 59.808,100 mm.-t termeltek. Így tehát 5 millió mázsa cukornál több a hiány a mult évhez képest. A hiány pedig az által állott elő, hogy mig tavaly 16·74% cukrot tudtak a gyárak a répából kinyerni, az idén európai átlagban csak 14·72%-ot. Valjon ez okozta-e a cukorárak emelkedését, avagy a nádcukor termelés végeredményei sem ütöttek ki, hogy mint máskor, azt ma még nem tudjuk. De azt természetesnek találjuk, hogy ha a termelés a fogyasztás igényeit nem képes bőven kielégíteni, hogy akkor az árak emelkednek és megfordítva esnek.

És mivelhogy a téli vadászatok küszöbén állunk és sok gazdaságnál a vadászat gazdasági üzletág, említsük meg, hogy Berlinben, a hova nyulaink zöme megy, egy nyul ára 4—4·30 korona, egy középnyagyé 3—3·90 korona és a kicsinyeké 1·80—2·80 koronáig. Ilyen arányban állanak más vadarak is. De hát ugy van, mint a hogy rendesen lenni szokott. Az ár nagyon jó — de a nyul kevés.

Ajánljuk a magyar gyártmányu „Toldy“ hydraulikus, „Kini-
zsi“ orsós, valamint egyéb szerkezetü borsajtóinkat, szőlőzuzó-
kat, bogyozókat, borszivatlyuinkat stb., magyar prima
bortömlőinket s az összes szüreti cikkekét a legjobb minőség-
ben gazdáknak legjutányosabb árak mellett.

Most jelent meg szüreti pinczegazdasági árjegyzékünk, melyet kívánatra ingyen és bérmentve megküldünk.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-uteza 31.

A buzatermelés hanyatlása Amerikában.

Az amerikai Uniónak szenzációja van, a melytől lázas forrongásba esett az egész yankee társadalom. Romba dőlt egy bálvány, amelytől félve rettegett azelőtt egész Európa — s immár utópiává vált a tengerentuli verseny fogalma, ami ellen évtizedeken át kézzel-lábbal hadakozott s terveket kovácsolt az óvilág minden közgazdája. Szinte elképzelem *Uncle Sam* hoszszúra nyult ábrázatját, mikor elröppent s szájról-szájra terjedt szét az egész Unióban, hogy a buzatermelés és kereskedelem tekintetében az Egyesült-Államok domináló helyzete megrendült. Mert erről van szó, — és szó ami szó, ez a yankeekre nézve épenséggel nem közömbös, hisz azt a fölényes gazdasági helyzetet, nagyságot és bőséget, amit ma élveznek s amire az öreg Európa gazdái oly irigykedve néznek, tagadhatatlanul jórészt a gabonakereskedelem segítségével teremtették meg. Ez a szenzáció pedig a chikagói „National Bankers Association” fényes termeiben pattant ki, ahol egy rendkívül érdekes, nagy figyelemmel hallgatott s a legalaposabb érvekkel támogatott felolvasása keretében *James I. Hill*, az Unió egyik legjobb nevű, képzett és nagy tekintélynek örvendő közgazdája azt fejtegette, hogy az amerikai Unió belátható időn belül nemcsak megszűnik gabonát (buzát) exportáló állam lenni, de sőt hovatovább gabona importra fog szorulni és buzát kellend behoznia azokból az államokból, amelyeknek ebbeli szükségletének fedezéséhez és ellátásához ma még ő járul hozzá. Nem kevésbé érdekes és szenzációs *Hill* eme kijelentésének indokolása sem; e körülmény okát ugyanis *Hill* abban találja, hogy az olcsó buza az Unióban végleg letűnt a láthatárról, mert a termelés ma már nem képes lépést tartani a horribilis arányokban növekedő fogyasztással.

Am aki azt hiszi, hogy a fölvetett probléma előtt a yankeek napirendre tértek, — az csalódik és nem ismeri az amerikaikat. A szenzációs kijelentés általános érdeklődést keltett s erről szólt az ének klubokban, hivatalokban és az amerikai gazdák és kereskedők körében, vitatva és vizsgálva az ügyet, mérlegelve a várható következményeket. De módfelel nagy érdeklődést keltett a dolog a washingtoni földművelésügyi hivatalban is — s maga az államtitkár: *James Wilson*, tehát az Unió *Darányi*-ja foglalkozott legintenzívebben a problémával, legelső dolgá-

nak és kötelességének ösmervén, nyomban egy egész sereg szakfőnököt megbízni azzal, hogy a feltűnő és gazdaságilag óriás jelentőségű dolog indító okai után kutassanak s észleteiket, véleményüket és javaslataikat mielőbb terjesszék elő. *Wilson* azonban maga is közelebbről érdeklődött a dolog iránt s vizsgálata közben arra a meggyőződésre jutott, amit nyomban is publikált, hogy: *Hill* konkluziója komoly mérlegelés igényel, mert tagadhatatlan, hogy a szűkséglet és a fogyasztás már ma is jóval túlhaladja a termelést. Kifejezést adott továbbá a miniszter ama nézetének, hogy e gazdaságilag fölülte visszás állapot összefüggésben van azzal is, hogy a még mindig óriási számban jövő bevándorlók nem a farmokon, hanem a nagy ipari emporiumban, a városokban telepednek meg és ezzel csak a fogyasztást növelik, de nem termelnek, viszont hivatkozik arra is, hogy az amerikai farmerek nem gazdálkodnak intenzíven és nem javítják, nem emelik földeik termőképességét. Ennek bizonyítására *Wilson* egy statisztikai kimutatást is terjesztett elő, amelyet a földművelésügyi hivatal állított össze — párhuzamosan európai országok vonatkozó statisztikai adataival s amelyből kitűnik, hogy az Unió és az említett európai országok *acker-enkénti* buza termésátlaga az 1888—1897. és az 1898—1907-iki decenniumban a következőleg alakult:

	Ackerenkénti termésátlagok 1888—1897.	1898—1907-ben
Az Egyesült-Államokban	12·8	13·9 bush.
Németországban	22·7	28·4
Ausztria-Magyarországban	15·6	18·3
Franciaországban	17·6	20·8
Angolországban	30·1	32·6
Oroszországban	8·4	9·3

Tehát a termésátlagok — Oroszországtól eltekintve — az Unióban emelkedtek legkevésbé, holott a buza és a kenyérfogyasztás az Unióban évről-évre fokozottabb arányokban növekedik.

Ha már most vizsgáljuk *Hill* kijelentését és annak indokolását, szemünkbe kell tűnjön az, hogy Amerikában épen a magas buzaár hat a termelésre csökkentőleg, holott mi mindig azt tartottuk, hogy a jóárak csak ösztönöznek a termelés javítására és kiterjesztésére. A mi szemünkben tehát ez a helyzet és ez a konkluzió egy valószínűségi nonsens. Ámde mások a viszonyok Amerikában. Annyi bizonyos, hogy magas áraknál az export nem megy. A gabonakereskedelem tehát ily körülmények közt pangásban van s a viláfgazdaságban részt nem vehet. De

már a farmereknek annál inkább tetszik a magas ár, s ha azt tartani és állandósítani is akarják, ezen annál kevésbé csudálkozhatunk, mert ez a törekvés a világ összes gazdáinál általános. A termelés javítása és kiterjesztése tehát az amerikai farmereknek most még nem érdeke. Az ő érdekük: csak annyit termelni, amennyi a belső szükségletet fedezi és az árakat fenntartja, nehogy túltermelésbe esve, a nehezen elért jó árak devalválódjanak.

Nagy naivitás lenne azonban, ha e körülményből a mezőgazdaság általános dekadenciájára következtetnénk. Ezt *Hill* és *Wilson* sem állítják, sőt nagyon óvatosan térnek ki az amerikai mezőgazdaság helyzetének és más irányú fejlődésének vagy átalakulásának fejtegetése elől. Mert odaát valószínűleg nagy átalakulás állott be az agrikulatúrban s az amerikai farm-gazdálkodás csak most kezd többoldalúvá, modernné és intenzívvé lenni. Tudni kell azt is, hogy az óriás bevándorlás nem épen csak a kenyérfogyasztást növeli, hanem óriás fogyasztást teremtett a sör, bor, hus, tej, vaj, tojás, a kertészeti, baromfi és hústermékekben is. Köztudomású viszont az is, hogy e cikkekben Amerika gazdái oly fényesen látják el a fogyasztást, hogy a piac épen nincs szűkiben, de sőt még exportra is jut elég bőséges mennyiség. Kiterjesztették tehát állattenyésztésüket, teremtettek nagy és modern tejgazdaságot, felkarolták a bortermelést, sör és cukoripart, tenyésztettek rengeteg baromfit és termelnek bőségesen tojást s emellett ráfeküdtek az intenzív kertgazdálkodásra is. És ebben találtak bőséges rekompenzációt a gabonatermelés megszorításáért. Amit tehát *Hill* állított és felszínre vetett, az egy nagyon természetes jelenség, egy előre láthatott átalakulási folyamat természetes és logikus következménye.

Nem is annyira az agrikulatúrális érdek, mint inkább az imperialista törekvések képezik a rugóját a *Hill* által fölvetett probléma fölötti feljajdulásnak. Amerika világpiaczi fölényes pozícióját, mérhetetlen gazdaságát és domináló gazdasági és politikai helyzetét elsősorban külkereskedelmének köszönheti. Itt és ebben az irányban fáj legjobban minden olyan tünet, ami a világhódító kereskedelmi fölényen csak egy cseppnyi rést is üt; — és épen ezért el lehetünk készülve arra, hogy Amerika nem nyugszik meg abban, hogy gabonatermelése és gabonakereskedelme stagnáljon, sőt minden lehető el fognak követni arra, hogy a régi és megszokott nagyságot megtartva, a termelést fejlesszék és a kivi-

TÁRCZA.

Epizódok egy uradalmi irnok életéből.

XVI. Egy maroknyi lélekjelenlét.

Naiv lélekkel, az iskolai drill és a házi nevelés hatása alatti szerénységgel és udvariassággal vértelve léptem be gazdasági gyakornoknak az 1884-ik évben egy pestmegyei nagy uradalomba, melynek központja ott volt a főváros közvetlen szomszédságában. Az uradalom egykori tulajdonosa boldogult édesapám lakhelyéhez közel nagybirtokos volt s a képviselőválasztás nagyon közel hozta őket egymáshoz, a mennyiben édesapám választási elnök volt s a magas gróf képviselőjelölt, sőt több cikluson át kerületünk képviselője is. Ennek az érintkezésnek volt köszönhető, hogy egy juliusi forró délután, mikor kertünk gyümölcsösében sétálgatván édes apámmal épen arról beszélgettünk, hogy tulajdonképpen mily pályára is lépjek a jól sikerült érettségi vizsgám után? egyszer csak beállt a falu postása a kisbíró személyében, kit falunkban miért, miért nem (?) „plájásnak” neveztek és egy nagy

piros pecsétetes levelet hozott, mely fizetéses gazdasági gyakornoki kineveztetésemet tartalmazta a f... i uradalomba. A vármegyéinkbeli közép-birtokos osztály anyagi helyzete ezidőtájt nem volt olyan nagyon erős, hogy az ilyen kedvező alkalmat célszerű lett volna elszalasztani. Hamar összeült a családi tanács és határozott, hogy: „legyen gazda a fiuból! hiszen apai és anyai ágon ezek voltak ősei.” Így lettem gazdává és pár heti készülődés után bevonultam K..... re, mint egy teljesen tapasztalatlan vidéki fiú, ki járatlanságának fényes tanujelét szolgáltatva ott, a főváros közelségének légkörében egészen másképp mozgó, másképp élő kollegák között. Huszonöt év zajlott le azóta, de úgy emlékszem rá, mintha tegnap történt volna, hogy állottam fel az inspektor minden kérdésére adott válasz-adáskor, hogy pirultam el az inspektorné és növendék leányainak feltett kérdéseire. Szóval, dacára „érett mivoltomnak, a kamaszkor összes járatlanságaival és félszégeivel dicsekedhettem. Hanem hamarosan levétköztem ezen falusias allűröket, mert két irnok kollegám (egyik pesti fiú, a másik kiszolgált ulános önkéntes) már ugyancsak tul volt a kezdő

fiatal ember összes járatlanságain és ezekkel bebolyongtuk (persze nem nappal) az akkor oly híres palotai parkvendéglőt és a híres ujbudai mulatókat. Képzheted, hogy hamar levedlett rólam a vidéki patina s gyorsan felcsaptam „modern” fiatalurrá, a ki azonban szerencsére mindezt csak erőltetésre vettem fel s nem usztam igazában azzal az árral, mely két boldogult kollegámat már husz évvel ezelőtt elnyelte, eltemette.

Ily nehéz viszonyok között indult meg az én gazdaéletem társadalmi téren, míg a gazdálkodás tudományának és gyakorlatának elsajátításában fényes tudású és óriási gyakorlati tapasztalattal bíró mesterem volt az inspektor személyében, ki mellett akkor egy számadó ispán, egy felügyelői és két gazdasági irnok tett szolgálatot, meg egy majori tanító. Azaz, hogy pardon! rossz a sorrend, mert hát az inspektor után mindjárt a tanító urat, a nagy tanító urat kellett volna említenem, a ki nemcsak természetnek Vilmos porosz császár svittjébe beillő dőlcségséggel, nemcsak bajuszának imponáló méreteivel volt nagy, de befolyásával a legelső ember volt a majorban az inspektor után, de főleg

RESICZAI ACZÉLEKÉK

Kitűnő szerkezet

Kiváló aczélanyag

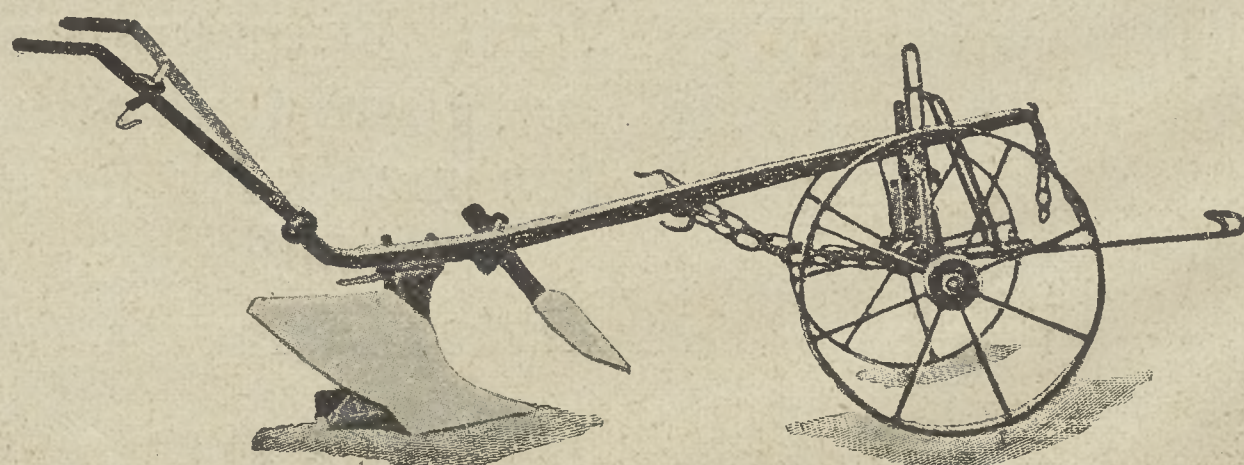
Kevés vonóerő

jellemzik a resiczai talajművelő-eszközöket.

Arjegyzékkel, legolcsóbb ajánlatokkal szívesen szolgálunk.

A M. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

Budapest, V., Váci-körut 32. szám.

telt is fenntartsák. És ez náluk csak könnyű technikai kérdés. Az Unió közepe üres, a már meglevő farmokon a munkáskéz hiánya miatt extensiv gazdálkodás folyik, s emellett végtelen sok termőterület áll még parlagon, amely rengeteg kincset, áldást és gazdagságot hord méhében s csak a munkáskezet várja, amely a bőség csatornáját megnyissa s a szűz földet megmunkálja. Csak az olcsó tömegtermelés lehetőségét kell tehát megteremteni és a parlag területeket a termelés igájába fogni, — s akkor beáll az a helyzet, amitől rettegve félhetnek Európa gazdái, mert az igazi tengerentuli verseny csak ekkor fog bekövetkezni s Amerika valósággal agyonnyomja az óvilág termelését.

Amint apodiktikus bizonyossággal meg kell jósolni, az az, hogy Amerika a bevándorlást nem csökkent, de sőt minden módon éleszteni fogja. És ügyes módon benépesítendő az üres farmokat, a végtelen parlag mezőket s teremt és fejleszt egy olyan mezőgazdaságot, amely óriás termelésével továbbra is biztosítandja az Unió gabona kereskedelmének domináló helyzetét s adófizetőivé teszi az egész világot. Erről az utról az *Unió* gazdasági politikája nem fog letántorodni, mert Amerika világhatalomra tör s a lelkekben él már a tudat, hogy Amerika hivatva van a világhatalomra, az óvilág gazdasági életének leigázására. És ebben igaza van. Hisz csak a fölfedezők és hódítók munkáját ismételve — a kölcsönt adja vissza!

Nagy Dezső.

Magyar birtokpolitika.

Irta: dr. Vantsó Gyula.

I.

Nálunk az agrárius irányzat törekvései a közvélemény nagy része előtt ismeretlenek, illetőleg folytonos félreismertetésben részesülnek.

Érintettem annak idejében egynémely birtokpolitikai kérdéseket is, a melyek a földbirtok szempontjából különös fontosságúak és legszembeötlőbb pontjai az agrárprogramnak.

Első helyen áll ezek között az öröklési jognak a kis- és középbirtok szempontjából oly annyira szükséges reformja és a római öröklési rendnek ezen birtokokra vonatkozó korlátozása.

Ugyanezeket a kérdéseket — de persze a manchesteri iskola szempontjából — most

gyakran bírálják és úgy a törzsöröklési rendszerről, valamint a paraszt és középbirtokok hitbizományáról elitélő módon, sőt kicsinyítő gunyolódással nyilatkoznak szaklapok és napilapok egyaránt. Konzervatív irányzatról beszélnek megdöbbenéssel, olyanról, a mely állami beavatkozással akarja a birtokalakulásnak az általa kívánt cél érdekében való feltételeit megadni.

Mi sem áll távolabb tőlem, mint az, hogy meddő polemikát akarjak kezdeni, vagy folytatni ott, a hol történelmileg kialakult nézetek állanak egymással szemben és a kapacitálás mindkét részről már eleve kizártnak tekintendő.

Célom csupán az, hogy kellő világításba igyekezzem helyezni annak a gazdasági irányzatnak törekvéseit, a melynek neve, ez a szó: agrárius, sokak előtt a sötét reakcióval és a maradisággal azonos éppen azért, mert mint fentebb is érintettem: nincsenek tisztában eme törekvések tulajdonképeni célja és jelentőségével.

Bizonyítani kívánom, hogy *nem az állami beavatkozás az, a mitől a birtokpolitikai mizériák megszüntetését reméljük*, továbbá, hogy a tervbe vett akciónak korántsem az a célja, hogy a pazarló középbirtokosokat a pusztulástól megóvja, hanem éppen ellenkezőleg azt akarja megakadályozni, hogy a józan erkölcsű és gazdálkodásra alkalmas középbirtokos kezében ne olvadhasson össze a birtok éppen olyan szárnalmas és meg nem akadályozható módon, mintha sorsát tékozlással megérdemelte volna. Ki szeretném mutatni, hogy a törzsöröklés abszolúte nem igazságtalan, a családi szolidaritást távolról sem fenyegeti elpusztítással és hogy az a vád, a mely szerint a törzsöröklés egy bizonyos utód részére köti le a földet, azt a szellemileg és fizikailag rendesen nem legkiválóbb elsőszülöttnek juttatja: alaptalan. Rá akarok mutatni, hogy a törzsöröklési birtokból nem részesülő családtagok szenvednek méltatlanságot és a kisebb mezei birtokok speciális viszonyai mellett a törzsöröklési rend sokkal inkább megfelel az igazságosság és méltányosság követelményeinek, mint a római jog szerinti egyenlő természetbeni osztály és annak következménye, hogy t. i. a természetben való megosztást bármelyik örökös követelheti.

Az az állítás, hogy a törzsörökléssel kapcsolatos birtokpolitikai törekvések más társadalmi osztályoknak leszorítását céloznák,

az inspektornál. Hja! hiába, a nexus! Ő tanította a Ferit meg a Pistit a betüvetés tudományára, sőt még a Tinit, meg a Sáríkat is, hogy többet ne említsék. Ily sokszoros összekötöttes igen gyakori érintkezésbe hozta a nagy tanítót az inspektori családdal és így annak fejével az inspektornal is. Tekintve még azt, hogy sok gazdai ügyességgel is meg volt áldva nagy tanítónk, nem csoda, hogy majori naprendszerünk holdjává lett és mi többiek csak nagyon-nagyon harmad- meg negyedrangú bolygók valánk mellette és utána.

Nagy tanítónknak különben is jó modora, szeretetreméltó családja, kedves gyermekei voltak s így vendégszerető házában majd mindennap megfordultunk, mint igen szívesen látott vendégei a gyermekeseknek, melynek száma igen csak szaporodott évről-évre s volt ott szöszeke kis leány ragyogó fekete szemü, barna fucska nefelejtés kék szempárral, de leghunczutabb, legéletrevalóbb volt, a ma már valahol irnoki epizódokon keresztül vergődő J... ő, ki központja e kis epizódnak.

Mindnyájan gyakran fordultunk meg a tanító házában, de mégis leggyakoribb én voltam ott, mert míg a többiek igen szerettek el-elsétálni vacsora után Palotára meg Ujpestre, addig én szívesen tértem be a tanítóékhoz beszélgetni a gyermekekkel. Természetes, hogy a gyermekek

is engem szerettek legjobban és ha belépni láttak már örömrivalgás fogadott.

Ködös, boros novemberi nap volt. Ott a főváros és a nagy Duna tövében sűrű homály ereszkedett a majorra már kora délután és így nagyon hamar beköszöntött az este is. Vége volt az istállóknak az etetéseknek és egyenként aludtak el a felesleges lámpák az egyes istállóknak, midőn este 6—7 óra tájban a rendelkezés után vacsoráig még benéztem a tanítóhoz, kinek lakása éppen utamba esett. Készülődtek ők is a vacsorához. Az anya a konyhán szorgalmatoskodott, a cseléd az ebédlőben asztalt terített, az öreg dadus, ki különben mindig a gyermekekkel szokott lenni, a pinczéből hozta fel a bort, míg a gyermekek zsvajva hallatszott a gyermekek szobájából, a hol J... ő vitte a szót, mint legnagyobb. Köszöntvén a ház asszonyát, mondja nekem, hogy: „No! most éppen az Isten hozta B... ur, mert az uram még nem jött meg Péstről s így nincs senki a gyermekekkel. Kissé elkéstünk a vacsorával s mindnyájan e körül forgolódnak. Tessék! csak menjen be és csináljon egy kis rendet a gyermekek között!”... A szót tett követte. Abban a pillanatban léptem be a gyermekszobába, midőn a hős J... ő felugrik a divánra, de csak egyik lába éri el a divánt, a másik onnan lecsuszik és kapaszkodás közben lerántja a diván előtti asztalról a teri-

vagy hogy egyes családok boldogulása érdekében az állampolgárok adóterhének növelésére vezetnének (ezt a nemrégiben olvastam): tarthatatlan és csak megerősíti azt a meggyőződésemet, hogy az agrárius körök súlyos mulasztást követnének el, ha programjuk részletei felől a közvéleményt alaposan és szakadatlanul nem informálnák. Ez által gyanúsításoknak tennék ki magukat még ott is, a hol különben nem hiányzik a jóakarattal ahhoz, hogy csak tárgyilagos kritikát gyakoroljanak.

Ilyen körülmények között kötelesség számba megy megismertetni azokat az alapeszméket, a melyek biztos tudomásom szerint Baross János képviselőházi beszédének is kiindulási pontul szolgáltak.

Közgazdasági felfogás szerint, ingatlan javaknak csak a mezei földbirtokokat tekinthetjük, mert pl. a városi bérházakat, a melyek a magánjog szerint ingatlanok, a közgazdasági tudomány az ingó javak közé sorolja, mert gazdasági sajátságai az ingótoke ismertető jeleivel azonosak. Hogy többet ne említsék, a városi bérházaknál forgalmi és hasznóérték között különbséget tenni nem lehet, azon egyszerű okból, mert a bérházaknak csakis forgalmi értékük van, a mely a kamatozási viszonyok szerint a hasznóértékkel mindig azonos.

Az így megkülönböztetett ingótoke és földbirtok között áthidalhatatlan gazdasági és szociális különbségek vannak, a melyeket a jogi és különösen az örökösödési jogi törvényhozásnak soha szem elől téveszteni nem szabad. Hogy csak néhány ilyen tudományosan kiderített és megállapított különbséget említsék: az ingó toke gyarapításának nincsenek korlátai, viszont a földbirtok a civilizált országokban tovább nem szaporítható. Az ingó toke hasznosítása tisztán az egyént érdeklő kérdés, de viszont a földmivelés lehető legnagyobb fokú intenzivitása és a földmivelés zavartalan menete határozottan közérdek. Az ingó toke gyümölcsei csak az egyén vagyonát, jövedelmét gyarapítják, de a földbirtok termékeire államnak és társadalomnak, az egész emberiség közösségének föltétlen szüksége van és azokat abszolúte nem nélkülözheti. A közre nézve közömbös, hogy az egyes emberek miként használják fel ingó tőkéjüket, de annál fontosabb az, hogy mi módon művelik földjüket.

Az ingó toke rentabilitása csak a viszo-

tót és evvel együtt az égő petroleum lámpát, mely széttörvén, szétömlik a petroleum az asztalon és a sarokban levő divánon és ugyanabban a pillanatban lángrobban a diván is, a terítő is. A divánon két gyermek ült, az asztal mellett magas székekben, egy a lángok látására örömeiben rikoltozó apróság. Kész volt a tabló!

A következő pillanatban elordítottam magamat, hogy „tűz van!” s a négy gyermeket a tűzből egy pillanat alatt kiragadom és ki dobom a szoba másik sarkába, hol azok jajveszékelve hóbölktek, sikoltoztak. Eddig kitünően sikerült a lélekjelenlét megőrzése, de a következő pillanatban már csak egy maroknyi maradt meg, mert a tűz elfojtására a kemence hamufiókjából csak marok számra hánytam a hamut a helyett, hogy az egészet egyszerre ráöntöttem volna.

Erre a jelenetre léptek be a háziak és a gyermekeket — kiknek az ijedtségen kívül semmi bajuk sem történt — kirángatván a szobából, a tüzet pokróczokkal, hamuval elfojtották.

Bár mindig hálás volt a tanítóné gyermekei megmentéséért, azért sohasem mulasztotta el meg nem mosolyogni az én marokkal való hamuszórásomat, a mit méltán nevezett „csak egy maroknyi lélekjelenlétnek.”

..... J

Szivattyúk és Mérlegek

Különlegességi gyár:
GARVENSWERKE
 Központi Igazgatás:
 Bécs, II., Handelsquai No. 130.
 Városi mintaraktár: Garvens W.
 Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6.

nyoktól függ és szinte korlátlanul fokozható; a földbirtok jövedelmezőségének megvan a maga természetes korlátai és ezek a korlátok szabják meg a földbirtokhoz való értékét. Ezzel szemben áll a forgalmi érték, t. i. az az ár, amelyet a földbirtokért a pénzárviszonyokhoz képest kapni lehet. Ez az utóbbi, modern viszonyok között jelentékenyen meghaladja az előbbi s ez a nagy különbség szoros összefüggésben áll a földbirtok korlátolt mennyiségéből és szaporíthatatlan voltából folyó monopolisztikus természetével.

A legmélyebbre ható különbség mégis a földbirtok relatív oszthatatlanságában rejlik. Az ingó tőkét korlátlanul, akár fillérekre oszthatjuk, a nélkül, hogy agilitásából, értékéből vagy termelőképességéből bármit is veszítene. Viszont a társulásnak az ingó tőkénél semmi akadályja sincs s a legkisebb tőkerészletekből alakult nagyobb tőke ugyanazzal az akcióképességgel bír, mint egy ugyanolyan nagyságu egységes vagyon. A földbirtok a társulásra alkalmatlan és bizonyos minimumon alul már gazdasági termelés

egyén nem talál megélhetést, viszont azonban ez a 30 hold egy kisbirtokos igényeinek mindenben megfelel. Egy kisbirtokos 30 holdon jövedelmező gazdálkodást üzhet s így ugyanaz a birtok, amely a középbirtok társadalmi minimumán alul van, a gazdasági minimumtól még egész távol esik.

Ezeknek a minimumoknak a természete okozta tapasztalás szerint, hogy a földbirtokok tulságos elaprózása mellett, abszolút vagy relatív gazdasági értéküket egészen elveszítik, a nélkül, hogy pazarlás vagy rossz gazdálkodás játszanék közre. A földbirtok ezen sajátos természete különös kifejezésre jut az örökös osztályoknál, mint a hol a több részre való felosztás szüksége legkönnyebben merül föl.

Egy középbirtok, amely céljának eddig legjobban megfelelt, több örökös között fölosztva, értékét veszíti, mert egyik örökösnek sem képes társadalmi állásához mért megélhetést nyújtani. Ugyanígy a kisbirtok természetbeni osztály mellett esetleg értéktelen törpe birtokokra foszlik. Hozzájárul ehhez

nek, midőn egyenlő természetbeni megosztást ir elő; más oldalról azonban egyenesen ellenkezésben áll a mezei földbirtok gazdasági természetével, a mennyiben annak elérételességét, hogy a birtok kezelését alkalmatlan vagy méltatlan személy vegye át s ez éppen az ellenkezőjét jelenti annak, mintha pazarlót és arra méltatlan egyéneket akarna előnyökben részesíteni.

A törzsörökös azáltal, hogy a birtokot kezelésbe veszi és az örökösársak kielégítését magára vállalja, nem csekély munkát és kötelezettséget vesz vállaira. Olyan munkát, amelyben az örökös társak részt nem vesznek, mert azok a mellett, hogy készpénzben kinyert örökrészük gyümölcseit élvezik, le nem kötött munkaejüket tetszésük szerinti más irányban értékesíthetik. Méltányos és jogos tehát, hogy az elvállalt teher fejében némi előnyben is részesüljön, ha ugyan előnynek nevezhető az a könnyítés, hogy örökösársait nem a birtok forgalmi ára, hanem használati értéke arányában tartozik kielégíteni. Ezt az előnyt kiaknázni nem is nyílik alkalma, mert ha a birtokot eladná a két érték közötti különbséget megtéríteni, illetve kiegyenlíteni köteles. A törzsöröklési rend ilyen szabályozás mellett senkire nézve nem lehet sem igazságtalan, sem méltánytalan s a birtokból kizárt örökösök nem szenvednek rövidséget, a családi érdek pedig igen sokat nyer és vele együtt nyer a közérdek is az által, hogy a földmívelésnek zavartalan menete biztosított van.

(Folytatjuk.)

A műtrágyák az erdőszetben.

Gróf Landsberg-Velen németországi nagy erdőbirtokos Schröder erdőmestere utján műtrágyázási kísérleteket végzett erdei csemeték ültetésével. A kísérletet erdei fenyőkkel végezték. A beültetendő terület négy részre lett osztva. Az első nem kapott sem szántást sem trágyát, a második csak 40 centiméter szántást, a harmadik szántást és hektáronként 60 kg. Thomassalakot és 1000 kg. kaintot. A 4-dik szakasz a mit az előbbi és ezenfelül csillagfürt zöldtrágyát.

A kísérlet eredménye fényképfelvétellel lett megörökítve (lásd 160-ik ábrát). A kép mindent megmagyaráz.

Egy másik kísérlet luczfenyővel történt, és pedig csak 250 kg. Thomassalakkal hektáronként. Az eredményt a 161-ik ábra tünteti szem elé.

Egy harmadik kísérlet a következő módon fogantatosított: 1. trágyázatlan és szántatlan, 2. trágyázatlan és gözeke szántás, 3. trágyázva 2000 kg. mészt és 200 kg. 40%-os kalival hektáronként és gözeke szántás. Ennek eredményét a 162-ik ábra tünteti föl.

Egy negyedik kísérlet tölgygyel végeztek: 1. trágyázva, 2000 kg. égetett mészt és 200 kg. 40%-os kalissal hektáronként és gözeke művelés, 2. trágyázatlan és gözeke művelés. Ezen kísérlet eredményét a 163-ik ábra tünteti föl.

A borellenőrzésről.

Irta: Liptai Albert.

Az új bortörvény szerint a bor tiszta állapotban való forgalombahozatalának ellenőrzése nemcsak — mint eddig — a közigazgatási hatóságra és a borellenőrző bizottságokra van bízva, hanem ugyanazt a feladatot két új tényezőre is rója, nevezetesen a pénzügyi hatóságokra és fel-

160-ik ábra. Fenyő ültetvények trágyázása: 1. szántás és trágyázás nélkül, 2. csak szántás, 3. szántás és műtrágyák, 4. ugyanaz és csillagfürt zöldtrágya.

czéljaira is alkalmatlan. Ez a minimum, a szerint, hogy milyen szempontból vizsgáljuk, lehet gazdasági vagy társadalmi minimum. Az első alatt értjük a földbirtoknak azon legkisebb kiterjedését, amelyen még szemtermelésre alapított gazdaságot haszonnal lehet üzni. A kisbirtoknál ez a gazdasági minimum jóformán egybeesik a társadalmi minimummal s így az utóbbi a középbirtoknál válik el az előbbitől. A középbirtok társadalmi minimuma alatt azt a legkisebb kiterjedést kell érteni, amely mellett a birtok a társadalmi viszonyokhoz képest, egy középbirtokos családnak a szükséges megélhetést nyújtani képes. Egy 300 holdas birtok szép középbirtok, de ha 10 felé oszlik, 30 holdon egy középbirtokos társadalmi igényeivel bíró

a forgalmi és hasznóérték közötti nagy különbség, amely ismét azt teszi lehetetlenné, hogy az örökösök egyike társait örökrészükre nézve kielégítse. A kielégítésnek a mai római jog szerint ugyanis a forgalmi érték alapján kell történnie s az aránylag sokkal csekélyebb jövedelemből az örökös az így elvállalt terhet törleszteni nem képes.

Az ingó tőkéből álló örökség nem ismeri mindezeket a nehézségeket. Itt az osztozásnak ilyen akadályai nincsenek. Ha még oly kis hányad jut is az egyes örökösre, az az egészéből való kiválasztása által értékéből mit sem veszít és a folyó érték szerinti számítás egyik örökösnek sem járhat kárával.

A római jog örökösödési rendszere tehát tökéletesen megfelel az ingó tőke igényei-

Másfélszer annyit szánt

a 32 HP (tényleg 110 lóerős) **Case gözeke**

olcsóbb üzem mellett, mint a konkurencia legnagyobb gépe. A 25 HP (tényleg 75 lóerős) **Case gözeke** lényegesen olcsóbb ár és olcsóbb üzem mellett pedig legalább annyit. **Több Case gözeke dolgozik** a világ minden részében, mint valamennyi konkurencia gyár magajáró gözekeje együttvéve. A **Case automatikus aczélcseplő** kezeléséhez csak 6-8 munkás kell. — Vezérképviselő:

Harmon Arthur, Budapest, VIII., Üllői-ut 52/g.

esketett állami vagy törvényhatósági közegekre, a kiket a földmivelésügyi miniszter vagy esetrel- esetre, vagy állandó megbizással küld ki.

Tehát négy szervünk van most az ellenőrző feladat gyakorlására. A közigazgatási hatóság eddig — tekintve egyébirányu nagy elfoglaltsá- gát — még elég kielégítő módon felelt meg fel- adatának. Ugyanazt nem mondhatjuk azonban a borellenőrző bizottságokról. Különösen az utóbbi esztendőkből nem tettek épenséggel semmit sem

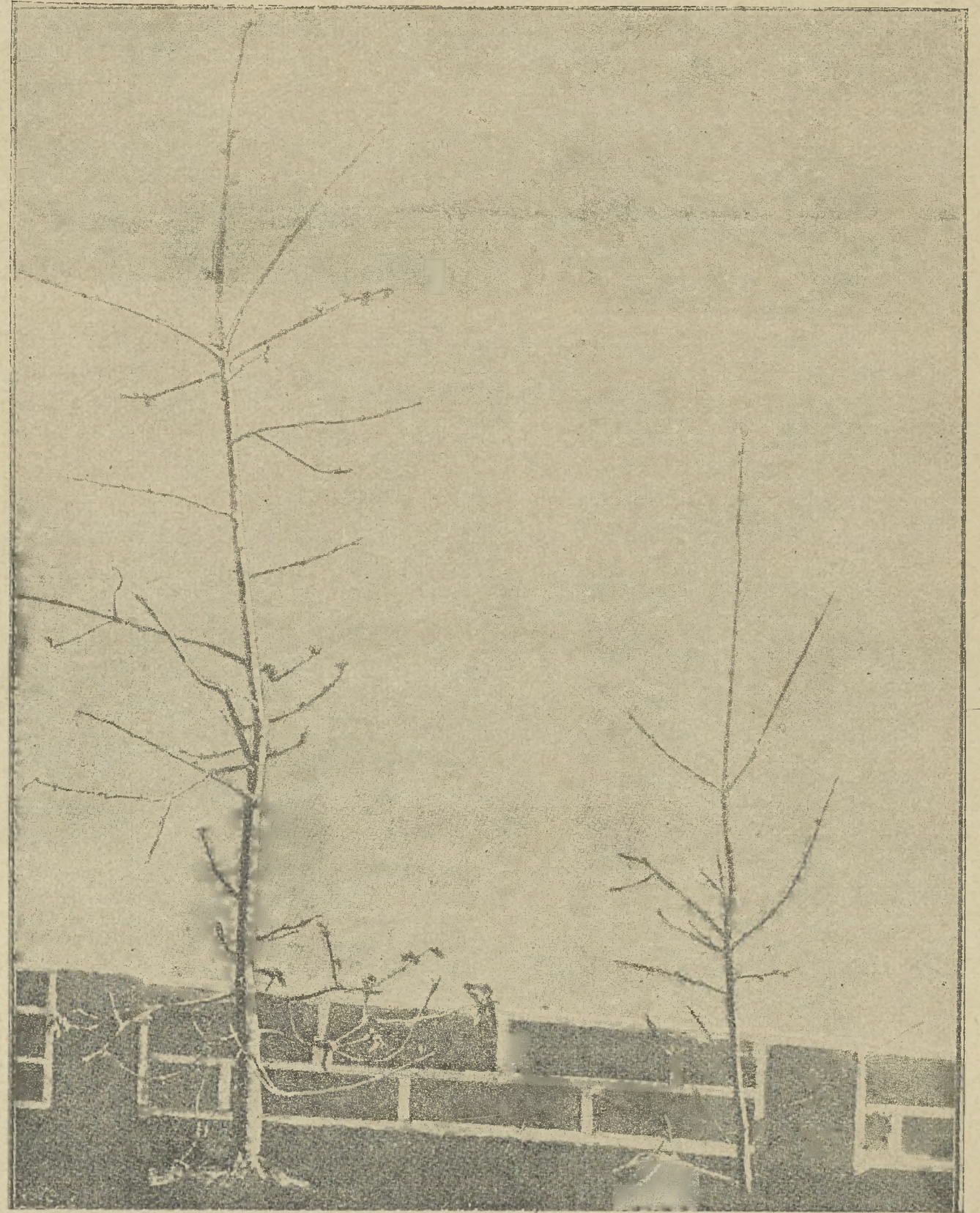
végre-valahára tiszta borhoz fog jutni. Az álta- lánosan elterjedt vélemény szerint ezeket a pinczefelügyelőket a miniszter főként és első- sorban a szőlészeti és borászati felügyelők ka- rából fogja kinevezni; kiválogatva néhány olyan embert, a ki ugy jelleménél, mint pedig képes- ségénél fogva erre a feladatra alkalmas. Valóban nagyon kényes és a mellett teljes szaktudást igénylő feladatok megoldására kell az illetőknek vállalkozniok, tehát szerintünk erre az állásra

rintünk a bortörvénynek komoly végrehajtásáról addig nem lehet szó, míg ezeket az ellenőrző hivatalos közegeket ki nem nevezi, még pedig illő dotációival, a miniszter, illetőleg a míg ezek meg nem kezdik működésüket.

Csakhogy ezeket az ellenőrző közegeket, ha működésüktől igazán számbavehető eredményt várunk, szerintünk *állandó megbizással* kel- lene ellátni. Esetről-esetre csak nagyon kivételes esetben kellene ilyen közeget kiküldeni.

161-ik ábra. Luczfenyő ültetvény: 1. trágyázatlan, 2. műtrágyákkal.

163-ik ábra. Tölgy ültetvény: 1. gőzeke mivelés és műtrágya, 2. gőzeke mivelés trágya nélkül.

ezek a bizottságok. Így hát nem csoda, hogy a borhamisítás keveset, vagy egyáltalában nem csökkent; bár a hivatalos adatok szerint e tekintetben a helyzet nagyon is kielégítő, mert a hivatalos jelentés szerint az utóbbi időben alig találtak a borvizsgáló állandó szakértő bizottságok kifogásolható bort. De hát más a hivatalosan megállapított helyzet és más az élet tapasztalata. A borvizsgáló szakértő bizottság tudós tagjai hiába állapítják meg, hogy az utóbbi időben nem került hamisított bor forgalomba. A való tény az, hogy bizony van még belőle elég. Csakhogy ahhoz nem jut a borvizsgáló bizottság.

Azt a fogyasztó közönség közvetlen tapasztalatból és megfigyelésből nagyon jól tudja. És a gyakorlati emberek ítéllete helyesebb, igazabb, mint a tudósok vizsgálatának eredménye, a mely vizsgálatok sokszor csak arra szorítkoznak, hogy a borok „analysenfest“-ségét megállapítsák, néha pedig pláne nem is tudják konstatálni, hogy igazi vagy hamisított borral van-e dolguk, mert erre a mai tudás nem elégséges. A pancsolók ugyanis tudománytá fejlesztették a maguk mesterségét is.

A pénzügyi hatóságok ellenőrző működésétől már sokkal több eredményt várunk. Egy esetben. Abban az esetben, ha a pénzügyi közegek borhamisítások felfedezése esetén épugy meg fogják kapni a jutalmukat, mint eddig másfajta kihágás esetének a felderítésekor történt, illetőleg szokásos.

A bortörvény rendelkezéseinek igazán hathatós ellenőrzését azonban a *földmivelésügyi miniszter által kiküldendő állami vagy törvényhatósági közegektől várjuk*, a kiket a köztudat már „pinczefelügyelőknél“ keresztelt el. Ha ezeket jól válogatja meg a miniszter, akkor lehet reményünk arra, hogy a nagyközönség

mást, nem is lehet jelölni, mint a szőlészeti felügyelői kar néhány tagját.

Am ezekre az ellenőrző közegekre *már nagy szükség volna*. Eddig tudtunkkal csak egy ember — sajnos, nem szőlészeti felügyelő — kapott ily irányu megbizást. Az élet tapasztalata parancsolólag követeli, hogy a hathatós ellenőrzés mielőbb megkezdődjék, mert a sötét pin-

Mert mi volna a pinczefelügyelők feladata? Joguk az, hogy bármikor, akár egyedül, akár rendőri segédlettel, vagy pedig szakértő (chemikus) kíséretében bármely pinczébe, illetőleg bor készítésére, kezelésére, raktározására vagy forgalombahozatalára szolgáló helyiségbe bemehessenek, ott hivatalos ellenőrzési szemlét tartsanak; a bornyilvántartást, üzleti könyveket, számadásokat, okmányokat, leveleket átnézhessek; a gyanus italokból min- tát vehessenek; szóval az egész bor- készítést és forgalmazást ellenőrzik.

De hogy ezt megtehessek, annak mi a feltétele? Az, hogy gyanu merüljön fel az illető borok tisztasága tekintetében. Igen ám, csakhogy az eddigi tapasztalat azt mutatja, hogy sok igazán gyanus esetet, sőt kétségtelen hamisítást elhallgatnak az emberek — összeköttetések, a barátság kedvéért, vagy pedig — mint már mondtuk — azért, mert nem tartják a magyar emberhez méltónak, hogy spiónkodjanak, árulkodjanak. Az utóbbiakat senki sem fogja arról meggyőzni, hogy ők minden egyebek, csak nem árulók, hogy ők a köznek tartoznak ezzel a szolgálattal, hogy nekik az kötelességük. Azért legfeljebb irigységből, bosszúból, vagy a versengésből kifolyólag várhatunk ilyen oldalról feljelentést.

Nekünk pedig beható és állandó ellenőrzésre van szükségünk. És ezt olyan közegeknek kell gyakorolniok, a kiknek ez hivatásuk, még pedig — és ezt hangsúlyozni akarjuk — egyedüli hivatásuk. Mert ez a munkakör egész embert kíván. Egész embert, ha komolyan vesszük a bortörvényt és annak rendelkezéseit.

Azért el se tudjuk képzelni, hogy ezt a kérdést másként lehetne megoldani, mint úgy, hogy a szőlészeti és borászati felügyelők közül azokat, a kik valamely borvidék, illetőleg több bor-

162-ik ábra. Erdei fenyő ültetvények: 1. nem trágyázva, nem szántva, 2. nem trágyázva, gőzekemivelés, 3. gőzeke mivelés és műtrágyák.

czék mélyén ma is folynak a régi manipulációk. Csak látni kell azokat. Tudni, tudunk róluk, de nincs emberünk, a ki azokat leleplezze. A borellenőrző bizottság tagjai nagyon fáznak ettől a feladattól. Ők „spiczkedésre“ nem hajlandók (ez a rendes kifogásuk), illetőleg sokszor a jóbarátság, egyetértés kedvéért — hallgatnak. Néha nem is igen mernek fellépni, különösen egy-egy tekintélyesebb hamisítóval szemben.

Ennek az állapotnak meg kell szünnie. Sze-

vidék borkezelését igazán és alaposan ismerik — t. i. személyes meggyőződést szereztek maguknak arról, hogy az egyes pinczékben, különösen pedig a kereskedők pinczéiben hogy folyik a borkezelés — megbízná a miniszter az ellenőrzés fontos feladatával. De ezeket az egyéneket azután fel kell menteni minden más teendő alul. Félemberek eredményt sohasem fognak felmutatni.

És még valamit szeretnénk hangsúlyozni. Ez az állás egy par excellence bizalmi állás. Az magától értetődik, hogy a leendő pinczefelügyelők már mint állami hivatalnokok, illetőleg mint törvényhatósági tisztviselők a legnagyobb titoktartással tartoznak, erre kötelezi őket hivatali esküjük. De még azonkívül is — mint új működési kört betöltő közegeket — feleskedtetni őket a miniszter, illetőleg az alispán. Működésük tehát a megbízhatóságnak ezzel a garanciájával körül van bástyázva. De arra is kellene sulyt vetni, hogy igazán agilis, nyílt szemű, tisztán látó és erélyes egyének választassanak ki erre a hivatásra. Azért nagyon szigorúan kellene őket megválogatni.

Az eredményes működésnek további feltétele, hogy ezek a közegek megfelelően legyenek dotálva. A szőlészeti felügyelők mai fizetése nem áll semmiféle arányban azzal a fontos munkakörrel, a melyet mint pinczefelügyelőknek kellene betölteniök. Gondoskodni kellene végül arról is, hogy ennek az állásnak a megfelelő czimzéssel, továbbá — és ezt különösen fontosnak tartjuk — bizonyos tekintetben önálló munkakörrel tekintélyt szerezzünk és biztosítsunk. Ezek a közegek ne legyenek alárendelve senki másnak, csak a miniszternek, illetőleg az alispánnak.

Ilyen feltételek mellett nemcsak azt remélhetjük, hogy a pinczefelügyelői állásra legjobb erőink fognak pályázni, hanem azt is, hogy munkakörüket igazi ambícióval fogják betölteni. Ez pedig a sikernek legfőbb feltétele.

A borok feltöltése.

Minden szőlősgazda tudja, hogy ha a hordókat borral egészen teli is tölti, úgy az azokban nem sokára egy bizonyos hiány mutatkozik és pedig anélkül, hogy a bor a hordóból kifolyna, vagy pedig elvettek volna valamit belőle.

Ez a hiány a bor párolgása által keletkezik. A fahordók falaiban ugyanis számtalan apró likacs van, a melyen ugyan bor ki nem folyhat, de lassanként elpárolog s helyette külső levegő szívárog be. Ez a párolgás rendkívül fontos, mert általa érintkezik a levegő élénye a bor egyes alkatrészeivel és idézi elő az ugynevezett „érést“. A bor tisztul és öregszik. Czement-hordóknál, melyek beton- és üvegfalain át a bor nem érintkezhetik a levegővel, a párolgás minimális, de viszont a bor nem is érik és hosszú időn át zavaros ujbort marad, ha csak az érést nem idézik mesterségesen elő. A czement-hordók tehát főleg ujbort rövid ideig való elraktározására, öreg (kiérett) borok eltevésére, vagy házasítási czélokra alkalmazandók.

A pinczegazdaság első és legsarkalatosabb pontja, hogy a hordó mindig tele legyen. Ha a hordó nincs tele, úgy a bor felületén gyorsan képződik az ugynevezett „borvirág“ a mely az eczetedés, tehát a bor gyors és teljes elromlásának az okozója. Kivételt csak a rendkívül szeszűs, több mint 15 fok alkoholtartalma déli borok képeznek, a melyeket magas szesz-tartalmuk véd meg az eczetedés ellen. Minél gyengébb azonban egy bor, annál gyorsabban romlik el és így főleg a síkvidéki borokon kell e szempontból a legnagyobb figyelmet fordítani.

A borok apadása szoros összefüggésben van minőségükkel és az eltartásra szolgáló edény irtartalmával. Új borok apadnak leggyorsabban, különösen szüret után, a bennük lévő szén-sav elpárolgása által s közvetlenül a zajos erjedés után naponként észlelhető az apadás. Ilyenkor nagyon gyakran kell feltölteni. Az első fejtés után, a melyek rendszeren karácsony tájékán kezdenek meg, az apadás gyengül, de egész husvétig — a második fejtés idejéig — ajánlatos a borokat minden héten egyszer feltölteni. Később kéthetenkénti feltöltés is elegendő.

Mennél kisebb a hordó, annál gyorsabban apad a bor, miután a hordófelület az irtartalomhoz viszonyítva nagyobb, tehát az elpárolgás is erősebb. Viszont kis hordókban sokkal gyorsabban érik a bor, tehát finom borokat kis hordókban kell tartanunk, hogy gyorsabban tisztuljanak és érjenek.

A feltöltést legcélszerűbben egy hajlitott csövű kannával végezzük. Ha a feltöltésnél észrevesszük, hogy a bor felületén „virág“ képződött már, úgy a töltögetés alatt a hordó szája körül lévő dongákat egy fakalapáccsal kell ütögetni, avégből, hogy egy kevés bor kifusson és magával vigye a borvirágot.

Sokan sajnálnak a töltögetéshez jó bort felhasználni, miután abból a helytelen nézetből indulnak ki, hogy a töltögetéshez felhasznált bor ugyanis „kárho vész“. Ennek folytán mindenféle maradék és zavaros aljborral töltögetnek. Ez pedig a legnagyobb hiba, a mit elkövethetnek, miután néhány liternyi ilyen zavaros vagy rossz bor, az egész hordó tartalmát zavarossá teheti, vagy elronthatja. A töltögetéshez tehát csakis jó, tiszta bort szabad felhasználni és e czélra már a szüret alkalmából félre kell tennünk néhány kisebb 1—2 hl. irtartalmu hordóban a megfelelő bort.

Finom borokat pedig lehetőleg csakis ugyanazon fajta és évjáratbeli borral töltünk fel, különben 1—2 év alatt teljesen elveszti karakterét az illető bor és egy jelleg nélküli keverék lesz.

Sokan meg fogják erre jegyezni, hogy a mondottak tulajdonképpen a legtermészetesebb dolgok és józan ésszel senki sem cselekszik másképp. De menjenek csak le az illetők pinczéjükbe és győződjenek meg arról, hogy tényleg így történik-e náluk. Azt hiszem, hogy a legtöbben nem nagyon megelégedetten fognak ismét feljönni. Mindenesetre jól tesz az azonban, ha szigorúan meghagyják pinczekezelőjük vagy munkásoknak, hogy a töltögetésre nagy gondot fordítsanak és idejekorán jó borral töltsék fel a megapadt hordókat. Sokkal kevesebb romlott és eczetes bor lesz akkor pinczékben, mint a mennyi, sajnos, most feltalálható.

T. A.

KÖNYVISMERTETÉS.

Kodolányi-féle Gazdasági Zsebnaptár 50 éves jubileuma. Ezelőtt 50 évvel indította meg Kodolányi Antal veterán gazdasági írónk, az első magyar »Gazdasági Zsebnaptárt«, 6 évvel előzve meg a bécsi Hugó Hitschmann Taschenkalenderének kiadását.

Akkor még csak a német birodalmi Mentzel és Lengerke-féle Taschenkalender létezett és így az első magyar »Gazdasági Zsebnaptár« gyorsan

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Szinye-Lipóci Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfpart 8.

tűnt fel a németországi első ilyen alapítás nyomában.

Irodalmi eseményszámba megy most ezen 50 éves forduló, mert a magyar gazdák ezen nélkülözhetetlen vademecuma folyton fejlesztetvén, pozícióját a magyar gazdák körében máig is megtartotta.

Ez időszereint a »Gazdasági Lapok« szerkesztősége (Budapest, IV., Muzeum-körut 7.) szerkeszti a zsebnaptárt, gondoskodva arról, hogy a fejlődő igényekkel lépést tartson.

Az 1910. évre szóló 50-ik kiadás immár megjelent a könyvpiacra s ez alkalommal a Kellner-féle takarmányzási rendszert közli, mely rendszer tudvalevőleg a földgömb gazdái körében forradalomszerűleg váltotta föl a régi rendszereket.

A díszes kötésben megjelenő zsebnaptár minden hazai könyvkereskedésben kapható.

A naptár kiállítása díszesebb, mint eddig volt, ára azonban a régi: bolti ára 2 korona 80 fillér, ajánlott széküldéssel 3 korona 25 fillér, utánvétellel küldve pedig 3 korona 45 fillér. Megrendelhető a »Gazdasági Lapok« kiadóhivatalában, Budapest, IV., Muzeum-körut 7.

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdés. Kimerült birtok termésbe hozatala.

Két éve egy birtokot vettem bérbe, mely elődöm által harmincz évig bérelve volt, egyes részei soha istálló trágyát nem kapott, annyira ki lett merítve, — amint tudom gipszszéssel, — hogy rajta még fü vagy dudva sem termett. Megtrágyáztattam részben, de csak egy éven át hatott, második éven már a trágyázásnak semmi nyoma sem volt. Ezért az elhanyagolt részért pedig nem lenne bőven istálló trágyám, a többit elhanyagolni nem tartván okszerűnek, kérem a tisztelt gazdatársaimat adnának tanácsot, hogyan tudnám az említett körülmények között a nevezett területeken a termést megindítani? K. J.

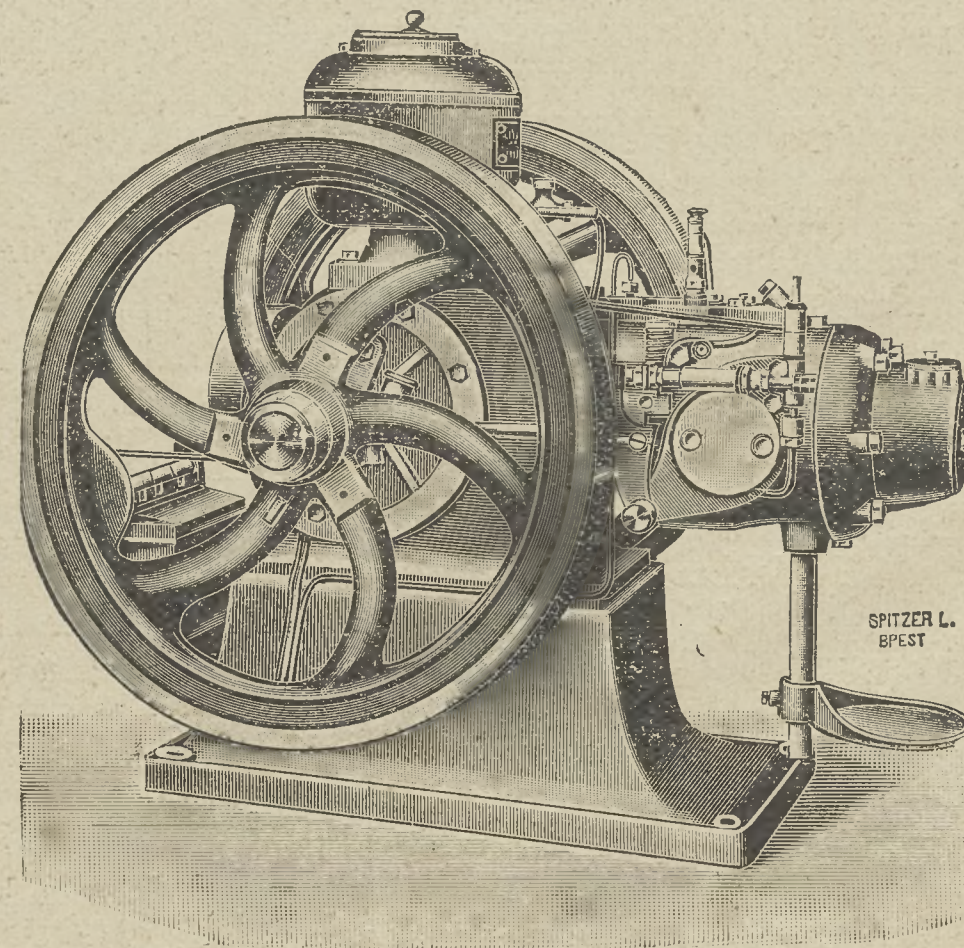
Kérdés. A műtrágya kimeríti a föld termőképességét.

Többször találkozván gazdatársakkal — maga foglalkozásáról mindenki legszívesebben beszél — szó esett a műtrágyázásról is. Egyik jó gazdának ismert kollégám úgy nyilatkozott, hogy a műtrágyázással tényleg lehet a termést fokozni, de nem szabad elhagyni, mert azután istálló trágyával nem lehet jó termő erőre hozni ismét. Vagyis két erős trágyázás is kell egymásután, hogy a rendes állapotba jöjjön ismét. Mennyiben helyes ez állítás, van-e erről még valakinek a t. gazdatársak közül tapasztalata? K. J.

Kérdés. Gyógynövények termelése.

Cirka 2000 □-öl területű belsőségen kitűnő

EREDETI SVÉD GYÁRTMÁNYU **BOLINDER NYERSOLAJMOTOROK ÉS NYERSOLAJLOKOMOBILOK** RUNDLÖF SZABADALMA. Üzemük a létező legolcsóbb és legmegbízhatóbb. Szerkezetük szabatos, könnyen érthető, könnyen hozzáférhető, a por elővédve van. Kezeléséhez nem kell gépész. Megindítása után nem kell felügyelet. Pénzügyőri ellenőrzés nincsen. Bármely üzemhez és bárhol használhatók. Motorok 3—100 lóerőig és felj. Lokomobilok 5—20 lóerőig.

Szakcsertő felvilágosítással, árjegyzékkel, ajánlattal és referenciákkal kívánatra díjmentesen szolgál: Szabó Emil és Tsa Budapest, V., Ferenc József-ter 6. Gresham-palota

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

budapesti

gyapju-aukcziókra,

melyek a jövő év folyamán két sorozatban, nevezetesen július és október hónapokban tartatnak meg.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar“ czimzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket már most elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Magyar Általános Hitelbank
Áruosztály — Gyapjuárverések
Budapest, V., Nádor-utca 12. sz.

humuszban, gazdag fekete földön gyógynövényeket termelni szándékozván; melyek azok a gyógynövények, a melyek Nógrádmegyében leginkább megteremnének és a termelési eljárást e lapok hasábjain, mint közérdekű dolgot leírni méltóztatna.

Szv. A.

Kérdés. Közbeszurt zöldtrágyázás.

A lapok deczember 5-iki számában olvastam, hogy az amerikai borsó Cow pea alkalmas lenne közbeszurt zöld trágyázásra. Ezt azonban nálunk senki sem próbálta, úgy tehát csak borsó és csillagfürt azok a növények, melyekkel a zöld trágyázást végezni lehet nálunk. Kísérleteim azonban balul ütöttek ki. A rozs tarló megművelése aratás idején esőhiány miatt lehetetlen és ha mégis erőszakoltam, az ősz nedvességi viszonyai nem kedveztek és a vetőmag és munkába hozott áldozataim hiábavalóknak bizonyultak. Nagyon lekötelez az a gazdátársam, a ki hazánkban közbeszurt zöld trágyázást sikerrel folytatott, ha tapasztalatait közölné, mert kötött hideg földeim trágya állapota távolról sem megfelelő és rendkívüli eszközök igénybevételére szükségem van.

V. B.

Felelet. Mi a legjobb orvossága a hámtörésnek, mely a lovak használatát sokszor hetekig akadályozza című kérdésre.

1. Lovainkon előforduló sebek között ugyszólván a hámtörések a legkényesebb természetűek, mert rendszerint a maron és háton keletkeznek, hol hacsak kissé is elhanyagoljuk őket veszedelmes és igen nehezen gyógyítható sebekké — sipoly — fejlődhetnek, melyek le és befelé genyednek. Így a geny könnyen a gerinceg hatól s sebével az állat elpusztul.

Ezért a gazdának arra kell törekednie, hogy megfelelő óvintézkedésekkel már a hámtörések keletkezésének elejét vegye, mit leginkább a szerszámok rendbentartásával érhet el; — t. i. ha ügyel, hogy lovain a szerszámok jól a testhez feküdjenek s az ide oda mozgások ellen lehetőleg rögzítve legyenek, mivel leggyakrabban ez okozza a bajt. Szigoruan követelje meg kocsisaitól, hogy különösen csapadékos idő után a szerszámokat rendesen kenjék; mert a megkeményedett bőr könnyen sebet dörzsöl. Gondjuk legyen a kocsisoknak, hogyha valamely párna rész elkopott, azonnal ujjal cseréltesék fel, mert az elszakadt rész összetűrődve kemény s feltöri a többé-kevésbé éles mart és hátat. Szerény véleményem szerint ezen itt említettetek figyelembe véve csak lovai használatával kell előreláthatónak lenni a gazdának s sikerülni fog a hámtörések keletkezését megakadályozni. Vannak akik hámtöréseket elkerülendő ajánlások holmi kenőcs, zsirnemű és egyéb szereket, melyek közül többen próbálkoztunk nehánnyal, de sajnos eredménytelenül.

Azonban a gazda leggondosabb elővigyázata daczára is előadhatja magát a baj, mikor fő az, mint fennebb említém, hogy el ne hanyagoljuk. Hagyja meg tehát a gazda kocsisának, hogy mi helyest a bajt észre veszik azonnal jelentsék, mert ekkor még a legtöbbször könnyen gyógyítható. Ugyanis először tiszta langyos vízzel, majd szintén langyos $\frac{2}{4}$ —1%-os lysoformos vízbe áztatott gyapottal jól kimossuk a sebet, gyapottal kissé szárazra törüljük s a következő folyadékkal beecseteljük: Rp. Pyoktannin 60, glicerin 600, aqua dest. 400.

Ilyen kezeléssel 2, legfeljebb 3 nap alatt rendes munkára már használható a lovunk, — de ha a seb nagyobb vagy későn jelentették és genyedni kezd, a lovat úgy állítjuk, hogy az eleje, esetleg hátulja sokkal magasabban álljon, — ahogy a seb helye kívánja a jó kimosás végett — és irrogátor segélyével 1% langyos lysoformot jól kifecskendezzük s beecseteljük. Kisebbség naponta egyszer, nagyobbánál 2-szer, de jó 3-szor is. Ekként kezelve ugyszólván minden esetben jó eredményt értem el, még a morsipollyol megoperált ló gyógyításával is. Természetes mindenkor roppant nagy gondot fordítottam az assepsisre, nehogy a tisztátalan kezeléssel folytán a seb elromoljon.

Zs. Z.

2. Nem ritkán fordul elő, hogy a lovak szügye sebes. Sőt sokan ezt valami természetes dolognak tartják. Az ilyen sebeknek azonban megvannak a maguk okai és nem lehet közönyös, hogy azokat eltávolítsuk. Néha nem illik jól a hám, vagy pedig a szerszám lett rozsdás és por következtében nagyon érdessé. Kutatni kell tehát az ilyen sebek eredete és oka után és azokat meg kell szüntetni. A szerszámot a nyergessel a lovakra pontosan rá kell illeszteni, akkor aztán a sebes hely önmagától fog behegedni. Azon-

kívül ajánlatos a lovak szügyét gyakrabban valami sóoldattal lemosni és a lószerszámot tisztán tartani. Hatásos szernek bizonyult a sebesre eldörzsölt helyek kigyógyítására — még az esetben is, ha az állatokat amellet naponta dolgoztatjuk — a száraz indigó.

Ha a lovakat este az istállóba vezetjük és a szerszámot levettük, szügyüket előbb hideg vízzel megmossuk, azután félig vízzel hígított arnikatinkturával bekenjük és egy éles késsel az indigódarabból annyit levakarunk, hogy a lehulló por a sebhelyet teljesen befödje. Ezt az eljárást esténként folytatjuk mindaddig, míg a sebes rész teljesen be nem gyógyult.

Fuvarosok és Szállítók Lapja.**Felelet. Tüdővészés bika ivadéka című kérdésre.**

1. Számtalan tudományos és gyakorlati tapasztalat alapján teljes határozottsággal megállapítható, hogy tüdővészés (tuberkulotikus) egyedek ivadéka nem öröklök a tüdővészés, legfeljebb azon esetben, ha az anyaállat, avagy apaállat ivarszervi gümőkórban szenvedett. Ez esetben lehetséges, hogy az ivadékok a gümőkóros fertőzést magukkal hozzák a világra, de ez nagyon ritka eset úgy, hogy pl. Budapesten a közbághidon az 1901. és 1902. években levágott egy éven aluli borjuknak csak 0.01% volt gümőkóros. Ezzel szemben észleltek olyan eseteket, hogy nagy fokban gümőkóros tehén borjaiban, a gümőkórnak nyomát sem találták meg. A gümőkór iránti hajlamot sem öröklök át az egyedek. A gümőkór csak közvetlen fertőzés útján, a tüdőből kiköthögött váladékkal és a gümőkóros tejjel terjed leginkább. Így magyarázható, hogy egy-egy tenyésztésben leginkább azok az egyedek kapják meg a gümőkórt, amelyek hosszabb ideig egy gümőkóros állat közvetlen szomszédságában állottak.

Ha a tuberkulotikus bikák a tenyésztésből kizárta, nagyon helyesen járt el, mert ezzel gátat vetett a gümőkór terjedésének, de szükséges volna az egész állományt egy tuberculin próbának alávetni, hátha a bika valamely tehén fertőzött és akkor annak útján terjed majd a baj tovább. Ha azonban csak a bika volt beteg és ezidő szerint az ivadékokon tuberculózis nyoma nem mutatkozik, úgy nyugodt lehet, hogy az ivadékok nem fertőzöttek és ilyen uton, vagyis a bika révén gümőkórban megbetegedni nem fognak.

Dr. Kukuljevic József,
kir. állatorvos.

2. A szarvasmarhák gümőkórja az öröklött (generalizált) gümőkór ritkábban előforduló eseteiről eltekintve nem veleszületett, hanem szerzett betegség.

Miként a tapasztalat bizonyítja, csak a hajlamot öröklök az állatok, mert a látszólag egészséges, de reagáló szülőktől származó borjuk legnagyobb része tényleg gümőkórmentesen születik. Ha fellép a bántalom, az többnyire, későbbi, születés utáni fertőzés következménye, miért is a gümőkór ellen védekezés eljárásoknál egészséges ivadékok nyerhetése szempontjából a fertőzés lehetőségének elhárítása a főkövetelmény.

A külföld és hazánk gümőkórmentes tenyésztői jórészt szintén reagáló állatok ivadékaik.

Ez alapon gümőkóros bikájának ivadékaik egészségesek lehetnek.

Nem tudjuk, kérdéstevő minő viszonyok között neveli állatait, hogy egyáltalában fogantatás-e óvintézkedéseket a betegség terjedése ellen. Soraiból csak azt sejtethetjük, hogy a szóban forgó bikának kiselejtezése látható tünetek alapján történt, s hogy állatállományának gümőkórmentességére külső jelekből következett.

A külső jelekből való következtetés pedig sohasem elég. Eredményes védekezés szempontjából okvetlenül szükséges, hogy állatállományát tuberkulinvizsgálat alá vésesse, s az eredményhez képest azután intézkedjék.

Buding Antal.**Felelet. A juhtrágya pénzértéke című kérdésre.**

A juhtrágya pénzértékét használati értéke méri meg. A használati érték pedig függ a benne levő nitrogén, kali és foszforsavnak valamint a szerves anyagnak forgalmi értékétől. Tartalmaz pedig a juhtrágya átlagban: szerves anyagot 20%, nitrogént 0.83, foszforsavat 0.23 és kalit 0.67%-os arányban. A nitrogén kilója tehető 120 fillérre, a foszforsavé 40 fillérre, és a kalié is 40 fillérre, a szerves anyag kilója $\frac{1}{2}$ fillérrel értékelhető. E szerint 1 q juhtrágya megér 10 fillért + 100 fillért + 9.20 fillért + 24 fillért,

összesen 143 fillért. Megjegyzendő, hogy az egyes tápszerek pénzértéke olcsóbban van fölveve, mint a kereskedelmi trágyákban fizetjük, azon oknál fogva, mert a növénytápszerek egy része nem vízben oldható, hanem organikus szervekbe van burkolva, a milyen a szalma, a meg nem emésztett takarmány stb. Egy q juhtrágya használat értéke tehát 143 fillérre tehető.

C.

Felelet. A vadbükköny és lencse takarmány értéke című kérdésre.

Takarmányzasi tabelláink nem oly gazdagok, hogy a vadbükköny és lencsére is kiterjednének adataink. Faut de mieux a szelid bükköny magját vesszük föl összehasonlításként, melyről föltehető, hogy a vadbükköny és lencsével majdnem azonos. A bükköny keményítő értéke 69.7, a kukoriczáié 81.5. A bükköny emészthető proteinja 22.9%, a kukoriczáié 7.2. A kukoricza dara értéke 14 korona, a bükköny daráié 11 K 60 pro 100 kg. Fölér-e már most a bükköny dara pénzértéke tápanyagértéke szerint a kukoriczáiéval — ez a kérdés. A kukoriczában a keményítőérték 17 fillérbe, a bükkönydarában 16.5 fillérbe kerül. Ha ehhez hozzászámítjuk azt, hogy a bükköny darában 3-szor annyi fehérje van, mint a kukoricza darában, úgy ez is mintegy 2 fillért von le bükkönydara árából, úgy hogy egy % keményítő érték csak 14 fillérbe kerül. Tehát a bükkönydara táphatása az árakhoz viszonyítva jobb, — vagyis a bükkönydara 11 K 60 fill.-ért pro 100 hl. nem drága, sőt olcsónak mondható.

P.

Felelet. Tépelt kukorica vermének kinyitása című kérdésre.

A regula az, hogy akkor lehet a vermet kinyitni hátrány nélkül, midőn az anyag az erjedésen már keresztül ment. Ez rendszerint 20—30 nap. A későbbi határt véve, tehát 30 nap múlva a verem már kinyitható és az etetés megkezdhető, mert a kinyitás által a veremben levő tömeg már nincs többé kitéve káros alterációknak.

P.

HIREK.

Időjárás Jásznagykunszolnok vármegyében. E hó 2-iki értesitésem után valóban bekövetkezett enyhe idővel még az napon a várva-várt kívánatos 11—12 mili közti csapadék eső képében, sőt 4-ikén is volt mintegy két mili eső. Egy hét óta az idő kellemes meleggé vált nappali árnyékban 10—12 Celzius, melegét váltakozva időközi szeles idővel. A napon pedig felemelkedik a hőmérő déltájban 15—16 Celziusig. Valóság szép kora őszi időjárás deczemberben. Szántának is mindenfelé ahol tavaszi alá még szántani való van, de csak a jobb minőségű földeket. Szikes föld elhagyatik, mert ez a tél viz által össze folyik és tavasszal újból kell szántani, ami jóval későbbre esnék, mint a felszántatlanul maradó tarló földnél, sőt esős tavasz esetén az újbóli tavaszi szántás lehetetlenné is válnék. Nőnek is szépen kikelték, csupán a novemberi eső után vetettek vannak még kelő félben, de már ezek is bujkálnak. Jásznagykunszolnok-megye, 1909. XII/9.

N.

Nemzetközi kertészeti kiállítás Budapesten. Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület által jövő év tavaszán rendezendő nemzetközi kertészeti kiállítás iránt széles körben nagy az érdeklődés. Külföldről már számosan jelentették be részvételüket. A király magyar udvarnagyi hivatala értesítette az egyesület elnökségét, hogy a király budapesti és gödöllői udvari kertészetei nagyarányban fognak a kiállításon résztvenni. A vármegyék, városok és magányosok adományából 3880 korona tiszteletdíj és nagyobb értékű tárgy áll a kiállítási bíráló-bizottság rendelkezésére, a hazai és külföldi kiállítók díjazások céljából.

Buzaszállítás Európába. A mult héten szállítottak buzát Európába Északamerikából, beleszámlítva a lisztet is. 91.000 tonnát, Argentínából 3000 tonnával, Indiából 6000 tonnával, Ausztráliából semmit. Oroszországból 159.000 tonnával, a Duna vidékéről 10.000 tonnával, összesen 269.000 tonnával. Az előző héten 301.000 tonnával szállítottak és tavaly a megfelelő időben 181.000 tonnával.

A hosszulejáratu liszteladások. Az osztrák malomipar, mely mindenkor sietett a magyar malmoknak osztrák vevőit különféle üzleti fogásokkal elcsábítani, legújabbán a hosszulejáratu liszteladásokkal kötik meg a kereskedők és a sütők kezeit. Ezzel az eljárásukkal az osztrák

malmok leginkább igazolják azt, hogy a gabonahatáridő üzlet ellenük csak látszólag küzdenek, mert az osztrák gabonatőzsdén el lévén tiltva a határidőüzlet, az osztrák malomipar a budapesti gabonatőzsdén végzi el a gabonahatáridő üzleti kötezeit. A magyarországi malmok a mostani helyzetre való tekintettel elhatározták, hogy a jövő év őszére szóló lisztügyletek kötését 1910. május elseje előtt meg nem indítják. Az alatt, míg a magyar malmok az egyezményre vonatkozólag tárgyalnak, az osztrák malmok mindenütt az egész osztrák fogyasztó piacon hosszulejárati lisztügyleteket kötöttek jövő év őszére s e kötezeit most a budapesti gabonatőzsdén fedezik. A budapesti malmok körében most az előbb ismertetett határozattal szemben azzal agítálnak, hogy ha az osztrák malmoknak teljesen átengedik a teret a hosszulejárati liszteladások kötésére, egészen nem fognak megbirkózni az osztrák versenyyel, mert éppen a legnagyobb osztrák cégek tekintettel az osztrák malmok ajánlataira, most egymás után fordulnak a pesti malmokhoz ajánlatokért hosszulejárati liszteladások kötése végett. A magyar malmok között a hosszulejárati lisztszerződések ügyében folytatott tárgyalások még nem értek véget, hir szerint ma este újra tanácskozási gyűlésük össze.

Az O. M. G. E. igazgató-választmányi ülése. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya, ugyis, mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége végrehajtó-bizottsága f. hó 2-án délelőtt Károlyi Mihály Gróf elnöklésével ülést tartott.

A XIV. szövetségi nagygyűlés határnapját deczember 20-ra tűzik ki. Szilassy Zoltán bemutatja az 1908—1909. évi szövetségi évkönyvet. Hozzájárul az O. M. G. E. és a Magyar Gazdaszövetség akeziórához, mely a középbirtokos osztály védelmére érdeklődésben országos-értekezletet fog tartani. Az előadó bejelenti, hogy Gazdatisztek Országos Egyesülete néven új gazdatiszti egyesület alakult, mely egyesület a már 30 év óta főnálló Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületét folyton támadja és megtevéstő címével ennek az egyesületnek tagjait elhódítani akarja. Az igazgató-választmány Kodolányi Antal, Hammersberg Jenő és Hoyos Miksa gróf felszólalása után, pártolja a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének beadott kérelmét. Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár azután az egyes szakosztályokhoz utalandó ügyeket terjesztette elő. Majd betérjeszti az egyes szakosztályok határozati javaslatait. Így az állattenyésztő szakosztály javaslatát is betérjesztette, a melyben az OMGE. a magyar állattenyésztés érdekét akarja megvédelmezni a létesítendő osztrák állattértékesítő központtal szemben. A kérdésről vita volt, a melyben résztvett Pallavicini Ede örgróf, a ki rámutatott arra, hogy a behozatal kontingensének emelését az osztrák agráriusok nem fogadják el, sőt a román szerződést sem akceptálják re-kompenzáció nélkül. Löherer Andor magyar nemzeti szempontból világítja meg a kérdést és annak tekintetbe vételével a legerélyesebb intézkedést kéri. Károlyi Mihály gróf a maga részéről hozzájárul Löherer módosításához. Hammersberg Jenő is a legerélyesebben akarja az OMGE. kivánságát kifejezni. Löherer Andor módosítását azonban nem helyesli. György Endre hozzájárul olyan módosításhoz, mely a határozati javaslatot erősíti. Az igazgatóválasztmány figyelmét fölhívja arra, hogy az osztrák agráriusok az első alkalommal, midőn érdekük ügy kívánta, képesek voltak nemcsak megszakítani az egyetértő eljárást, hanem saját érdekük biztosítására a magyar érdek ellen foglaltak állást. Bernát István jelzi, hogy az osztrák agráriusok működését évek óta megfigyeli s megállapíthatja, hogy az a legélesebb ellentétben van a Lueger-féle iránnyal s éppen a Lueger-féle csoport üldözi a Centralstellét és annak vezérét Szimics lovagot. Az osztrák agráriusok segítségével lehetett megvédelmeznie a kiegyezésben a magyar agráriusok érdekét. Javasolja, hogy az üléstől táviratban biztossítsák a közgyűlése alkalmából az osztrák Centralstellét a közös agrár-érdek védelméről. György Endre ellenzi a táviratot. Pallavicini Ede örgróf támogatja Bernát István javaslatát. Baross János magyar szempontból támogatja Bernát István javaslatát. A magyar gazdákkal nem lehet megfizettetni az egész szerb-számlát, ha az osztrák agráriusok támogatnak bennünket, ezt el kell fogadnunk. Teljesen azonos az osztrák és a magyar mezőgazdaság érdeke. Rubinek Gyula az agrár együttérzést szintén dokumentálni kívánja, különösen ezzel az alkalommal, mikor közös pozíciókat erősíti a szerb szerződés dolgában. Löherer Andor képviseltetni óhajtja a magyar gazdatársadalmat a Centralstelle közgyűlésén. Bernát István megállapítja, hogy sikerült a magyar agrármozgalmat beleilleszteni a nyugateurópai nagy mozgalomba. A javasolt lépés csak egy láncszem ebben a kötelékben. Károlyi Mihály gróf elnök az agrárius álláspont megerősödését várja az üdvözléstől. Elfogadottnak jelenti ki Bernát István indítványát. Buda Barna az irodalmi és tanügyi szakosztály működését ismerteli. Krolopp Hugó titkár az O. M. G. E.-nek az új ipartörvény tárgyában elfoglalt álláspontját. Mutschenbacher Emil titkár a tagmozgalomról referál, majd az évi közgyűlés határnapját deczember 19-re tűzik ki. Rubinek Gyula bejelentését, hogy Károlyi Lajos gróf 100.000 koronás alapítványát készpénzben befizette, megelégedéssel veszik tudomásul. Az állatorvosi főiskola diákasztalánál létesített ingyenes alapítvány kamatát Bothár Dávid kapta meg. Az 1911. évi turini nemzetközi kiállítás előkészítésében való részvételre Krolopp Hugót, Jeszenszky Pált és Szilassy Zoltánt küldötték ki. Határoztak még Széchényi István gróf halála félszázados évfordulójának megünneplése és a létesítendő Nemzetközi Gazdászövetség ügyében is. Végül Darányi Gyula ügyész mutatta be jelentését.

A Nyitramegyei Gazdasági Egyesület 1909. évi deczember hó 15-én, szerdán d. u. 3 órakor Nyitrán az egyesületi helyiségben tartja rendes évi közgyűlését, melyet ugyanazon napon d. e. 11 órakor választmányi ülés előz meg. A tanácskozás tárgyai: 1. Elnöki megnyitó. 2. A jegyzőkönyv hitelesítésére 2 tag kiküldése. 3. Titkár jelentése az egyesület működéséről a lefolyt évben. 4. Az 1910. évi működési program megállapítása. 5. Az 1910. évi költségelőirányzat megalkotása. 6. Alapszabályszerűleg beadott indítványok.

A Hevesmegyei Gazdasági Egyesület Kállay Zoltán dr. elnöklésével most tartotta meg Gyöngyösön rendes igazgató-választmányi ülést. Engel egyesületi titkár tett jelentést. Elhatározta a választmány, hogy Egerben bolgárrendszerű kertészeti mintatelepet létesít. Elhatározták továbbá, hogy a kiscsárdák részére tenyészállat-anyagot fognak kiosztani a kérendő államsegység fölhasználásával három éves részletfizetésre.

Gazdák oktatása Sopronmegyében. A Sopronmegyei Gazdasági Egyesület a mezei munkáknak téli szünetelését arra használja fel, hogy tervszerűen és széles körben terjessze a gazdasági ismereteket. A téli népies gazdasági előadásoknak most megjelent programja szerint a kiscsárdák részére 40 községben 80 előadást fognak rendezni. A soproni fogházban két hónapon át tart az egyesület rendszeres gazda-

sági tanfolyamot, hasonlóképpen a soproni közös hadsereg és honvédség részére is rendeznek gazdasági tanfolyamot.

Mezőgazdasági válság Romániában. A Kereskedelmi Múzeum jassy-i levelezője a következőket jelenti: A bérlők helyzete a magas bérösszegek és a két utolsó év gyenge terméséből kifolyólag megnövekedett termelési költségek miatt, igen kedvezőtlen. Több nagyméretű fizetésbeszüntetés és az őszi vetések gyöngye állapota egy erős válság előhírnökeinek tekinthetők. Erre való tekintettel az ottani pénzügyintézetek a kiadott kölcsönöket több helyt bevonták.

A pinczeszövetkezeti mozgalom. Liptai Albert a következő sorok közlésére kért fel bennünket. Arról értesültem, hogy az összes szaklapok és vidéki lapokban a borértékesítés országos szervezéséről közölt cikkjeim hatására sok borvidékről megstromolták a földmívelésügyi miniszteriumot segélyért és a termelőknek ez az útja *eredménytelen maradt*. Ezt tudva, ismételtelen is a következőkre figyelmeztetem a szervezkedni akaró szőlősgazdákat: a miniszter elé csak akkor szabad állani, a mikor egyrészt annyi üzletrész jegyeztetett, hogy a szövetkezet fennállása biztosítottan vehető, amikor az alapszabály már pontosan és gondosan, a helyi viszonyoknak megfelelően ki van dolgozva, *amikor a pinczeszövetkezeti alakuló gyűlése már megtartott*, végül amikor a résztvevő gazdák a minisztertől kérendő felszerelési tárgyakról, illetőleg a kérendő segélyösszeg hováfordításáról részletes költségvetést készítettek. Ezek nélkül hiába kopogtat bárki a miniszter ajtaján. Utja eredménytelen lesz. Hogy egy szövetkezet prosperálhasson, szükséges, hogy a vezető legintelligensebb szőlősgazdák is helyet foglaljanak benne, hogy legalább 5000—6000 hl. termést szolgáltató szőlőterület tulajdonosai egyesüljenek szervezetté és végül, hogy csak teljesen megbízható emberek irták légyen alá a kötelező aláírási ívet.

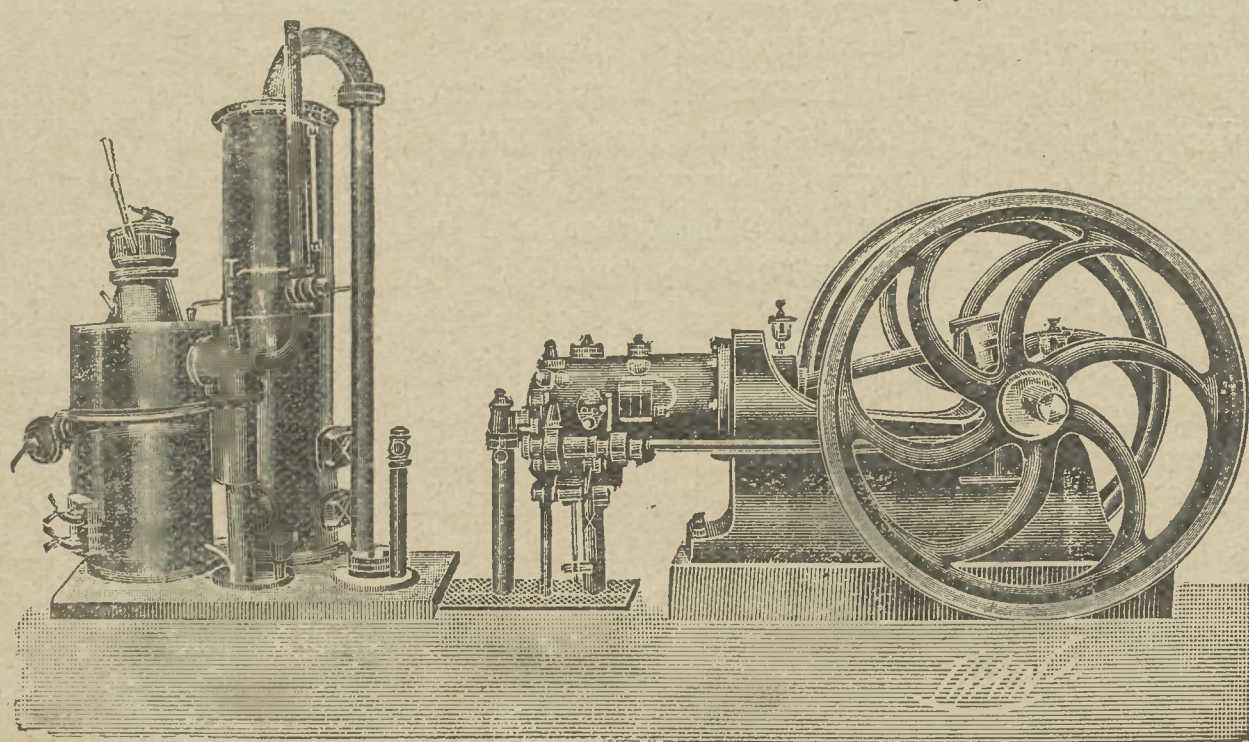
Sörtermelés. A legutóbb összeállított hivatalos kimutatás az ország sörtermeléséről a következő adatokat tünteti fel: Ez év október havában megadóztatásra bejelentettek 121,020 hl. különböző cukormérőfokkal bíró sörlet, melynek adója 523,446 K, söradópótléka 1.143,897 korona. Ez év szeptember 1-étől október végéig terjedő időszakban adózásra bejelentettek 237,494 hl. különböző cukormérőfokkal bíró sörlet, melynek adója 1.027,908 korona söradópótléka 2.244,925 korona. A sörtermés ez év szeptember-október havában a múlt év ugyanez időszakához képest jelentékenyen emelkedett. Az adóösszegek kimutatásánál az engedélyezett adóelengedések már le vannak ütve.

APRÓK.

Alkohol nélküli borok. Ismeretes, hogy az orvosok nagy része hevesen küzd a borivás ellen — nagy részben alaptalanul — és különösen ideges vagy ideg beteg embereket tiltanak el a borivástól teljesen. Az ugynevezett „szesz nélküli“ borok fogyasztását azonban megengedik, sőt ajánlják is.

Az első pillanatban ez a név „szesz nélküli bor“ kissé különösen hangzik, körülbelül úgy, mint fából vaskarika. De ha közelebb vizsgáljuk meg a dolgot, rájövünk, hogy az ugynevezett szesz nélküli bor semmi egyéb, mint must és pedig *sterilizált must*, amely épp oly palackokban kerül forgalomba, mint a bor és máris közkedveltségnek örvend.

A szesz nélküli bor előállításánál mi sem könnyebb, nem kell hozzá egyéb, mint a mustot pasztörözés által avagy kénsavval sterilizálni

Az eredeti angol

„The National“ szivógázmotorok
 „The Robson“ nyersolajmotorok
 „The Mirrlees Diesel“ Dieselmotorok

magyarországi vezérképviselősége:

Szücs Ödön czégnél, Budapest, VI., Nagymező-utca 66.

Egyszerű kezelés! Megbízható, olcsó üzem! Szolid angol kivitel!
 Jutányos árak! Előnyös fizetési feltételek!

Kivánatra Angolországból közvetlenül a vevő címére szállítatom a gépet.
BENZINMOTOROK. BENZINLOKOMOBILOK.

(csiramentessé tenni) és azután megszünni. Az így elkészített must azután évek során át veszély nélkül eltartható.

A külföldön már erősen gyártják ezeket az alkohol nélküli borokat és kívánatos lenne, hogy nálunk is felkarolják ezt az iparágat, miután általa a bortermelésnek újabb piac nyílnék meg.

T. A.

A borminták megzavarodása. Igen gyakran előfordul, hogy a vevő a termelőtől bormintát kér és az elküldött borminta zavarosan (meg törve) érkezik rendeltetési helyére, a mi a vevőre persze kellemetlen benyomást gyakorol.

A borminták megzavarodását télen főleg az utközbeni hideg okozza, de más egyéb okok is, a melyekre azonban itt most nem terjeszkedhetünk bővebben ki. Csak egy rendkívüli egyszerű eljárást akarunk megemlíteni, a melynek segítségével megállapítható, vajjon a borminták nem fognak-e utközben megzavarodni.

Ez pedig abban áll, hogy az elküldendő borral félig megtöltünk egy átlátszó fehér palackot, ennek száját egy darab papirossal letakarjuk és 24 óráig így állani hagyjuk. Ha a bor ez idő alatt nem zavarodik meg, úgy előre látható, hogy utközben sem fog megtörni. De ha megzavarodik, úgy a borminta elküldése nem ajánlatos.

T. A.

Vetőmagvak.

(Mauthner Ödön tudósítása.)

Luczerna magban Francia és Olaszországból az ajánlatok igen tartózkodóak, árköveteléseik változatlanul magasak, minélfogva a belföldi minőség továbbra is különös figyelemben részesült és a forgalom az elmúlt héten ismét lényegesen emelkedett. A mint látszik, a honi termés teljesen itthon lesz felhasználva és kivitelre mi sem lesz átengedhető. Vörösheremag irányzata általában igen nyugodt, az üzletkötések is mérsékeltek, mivel az ajánlott tételek legnagyobb része nagy farankát tartalmaz, az árak ssm változtak ennélfogva. Takarmányrépamag-

ban utolsó tudósításunkban említett rendkívül szilárd irányzat továbbra is tartós és az árak nemcsak, hogy teljességben tartották magukat, de még tovább is emelkedtek. Észak-Németország, mely takarmányrépamag szükségletünk legfőbb szállítójaként jön figyelembe, árköveteléseit az utolsó napokban ismét néhány márkával emelte 100 kilónként, emellett a legtöbb tétel esővert minőségű. Bükköny könnyen vevőre akadt, az ajánlott mennyiségek a múlt heti árakon keltek el. Baltacim ára emelkedett és az elmúlt héten 2-3 koronával drágábban lett fizetve. Nyulszapuka, s.ép színű, meg nem ázott áru kerestetik.

Jegyzések nyersáruért 100 kilonként Budapesten:

Idei vörösheremag, arankamentesítésre alkalmas	K	140—152
Idei nagyarankás vörösheremag	»	125—130
Idei természetű arankamentes vörösheremag	»	158—170
Idei luczernamag	»	140—155
Idei természetű arankamentes luczernamag	»	150—170
Muharmag	»	14—15
Nyulszapuka	»	150—160
Bükköny	»	14—15

Szesz.

A szeszüzletben e héten szilárd irányzat fenntartotta magát és a szeszárak úgy azonnali, mint későbbi szállításra ismét drágábban zárnak.

Elkelt finomított szesz nagyban adózva 178.50—179.50 K., adózatlanul 59.50—60.50 K.-ig azonnali szállításra és zárlatra.

Élesztőszesz adózva 177 K, adózatlanul 58 K-ig kelt nagyban és 1 kor. drágábban kicsinyben.

Denaturált szesz élénk kereslet mellett hordóval együtt 50.50—51.— koronáig kelt el kötésre nagyban.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz ab termelő állomás 53.50 koronáig kelt el fix árban és 2 kor. jegyzésen alól.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 55.50—56.50 K.

Budapesti zárlatok nagyban:

Finomított szesz adózva	179.—	179.50 K
Finomított szesz adózatlan	60.—	60.50
Élesztőszesz adózva	177.—	177.25

Élesztőszesz adózatlan	58.—	58.25
Nyers szesz adózva	177.—	177.50
Denaturált szesz	50.50	51.—

Katáridő-üzleten

tőzsdei megbízásokat a legpontosabban eszközölk; gabona és aprómag féleket, sertéseket a legjobban értékesítik és beszerzik. Ügyfeleimnek bármily kérdésben szíves felvilágosítással szolgálók.

HOROGH JÁNOS gabonacsarnok-iroda, BUDAPEST, VII., Népszínház-utca 25. sz.

Készáru-tőzsde 1909. deczember 10-én.

Fajta	100 kilogramm készpénz ára Budapesten		100 kilogramm készpénz ára Budapesten	
	Kor.-tól	Kor.-ig	Kor.-tól	Kor.-ig
Buza:				
Tiszavidéki	75	—	79	27.80
"	76	—	80	28.—
"	77	27.85	81	—
"	78	27.55	82	—
Fehérmegyei	75	—	79	27.80
"	76	—	80	27.95
"	77	27.20	81	—
"	78	27.40	82	—
Pestvidéki	74	—	78	—
"	75	—	79	27.70
"	76	—	80	28.—
"	77	27.30	81	—
"	78	27.45	82	—
Bánsági	74	—	78	—
"	75	—	79	27.80
"	76	—	80	28.—
"	77	27.35	81	—
"	78	27.50	82	—
Bácskai	74	—	78	—
"	75	—	79	27.80
"	76	27.—	80	—
"	77	27.35	81	—
"	78	27.50	82	—
Rozs elsőrendű új középminőségű (uj)				19.10
Árpa takarmányáru, elsőrendű				18.99
" másodikrendű				14.40
Köles				14.10
Zab elsőrendű (uj)				15.70
" középminőségű (uj)				15.—
Tengeri belföldi				14.70
" román v. bolgár				—
Repcekaposza				—

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Ordódy Lajos.

Eladó

ház Budafokon, Erzsébet-utca 25. 2 szoba, 2 konyha, mellékhelyiségek, vízvezeték, nagy udvar. Az átvételhez 2000 frt készpénz szükséges. Ajánlatok ezen lap kiadóhivatalához kéretnek 922. szám alatt.

Préselt

buzaszalmát és zabszalmát

szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban

Ehrenreich Béla
Bajmok (Bácska).

GAZDÁK
figyelmébe!
= 50% =
olcsóbb,
mint bármely más világító anyag a

pyroleum
világítása.

A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már több ezer uradalomban bevezettetett. Számos elismerő levél nálam betekinthező. Próbaküldemények 2 korona utánvét mellett. Kívánatra prospectus ingyen és bérmentve

Degen Jakab
BUDAPEST,
IX. ker., Közraktár-utca 23.

Bérbeadó krasznamenti birtok

600 kat. hold, elegendő gazdasági épületekkel, 100 hold bolgár kertészetre alkalmas területtel, Szilágymegyében, közel két vasútállomáshoz, bérbeadó. Bővebbet 1180. szám alatt a kiadóhivatalban.

MRAVKO JÓZSEF puskaműves

BUDAPEST,
VII., Károly-körút 7.
Raktáron tart mindennemű vadászfegyvert és revolvert. — Javitások és töltények lelkiismeretesen készíttetnek.

A szőlő trágyázása.

Irta: Ordódy Lajos. — Ara 3 korona.
Ajánlott küldéssel 3.45 kor. Utánvétellel küldve 3.65 kor.
Gyakorlati útmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessék. — Megszerezhető a „Gazdasági Lapok” kiadóhivatalában, Budapest, IV., Múzeum körút 7.

„RAPID”

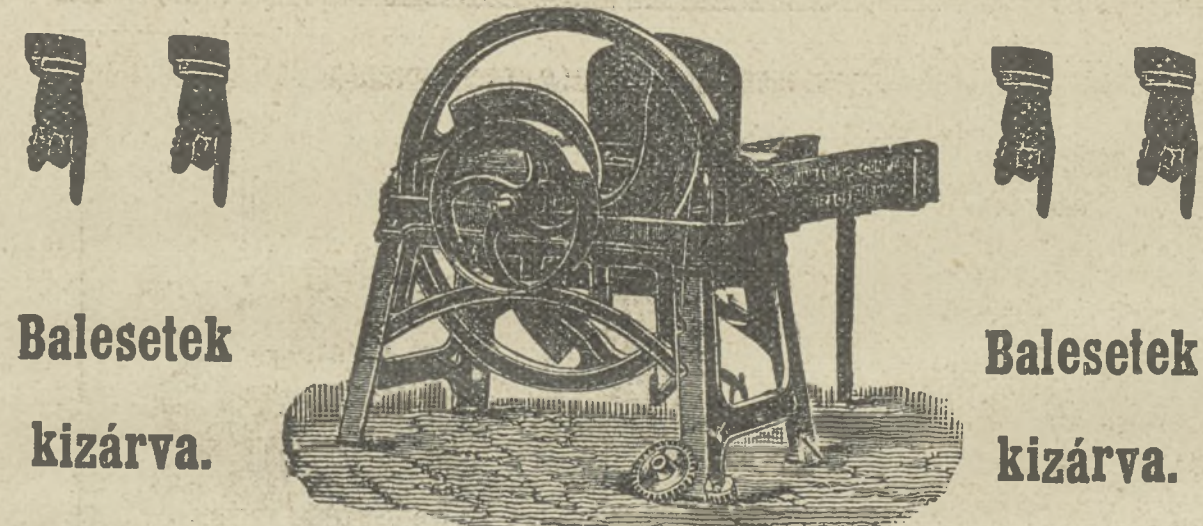
mütrágyaszóró-készülék
1909. évi július hó 1-től fogva
46 koronaért kapható.

Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál:

Weisz Jakab

a szabadkai mütrágya-gyár és a „Tubular” amerikai tej-separátor művek vezérképviselője

Budapest, V., Lipót-körút 7/K. szám.

Szecskaavágók,
Répavágók,
Darálómalmok,
Gőzölőkészülékek.

UMRATH és TSA
BUDAPEST, V., Váczi-körút 60.

Gőzeséplőkészletek 12 HP-ig. Ipari mozgonyok 200 HP-ig.

NYEGRUS és BENYÓ
BUDAPEST,
IX. kerület, Üllői-ut 61. szám.

Különlegességi üzlet kocsialkatrész, vas-, aczéláru-, szerszám-, gazdasági-, tejjgazdasági- és háztartási cikkekben.
: Árjegyzékkel kívánatra bérmentve szolgálunk. :

Magyar szabad. 41461 sz. Orosz szabad. 13184 sz. Német szabad. 171497 és 197235 sz. Osztrák szabad. 24190 és 36532 sz.

„REKORD II.“ szab. sorvetőgép

a losonezi mezőgazdasági gépgyár gyártmánya

sorba vet — sorba trágyáz.

A sorbatrágyázás
bámulatos termés-
többletet
eredményez.

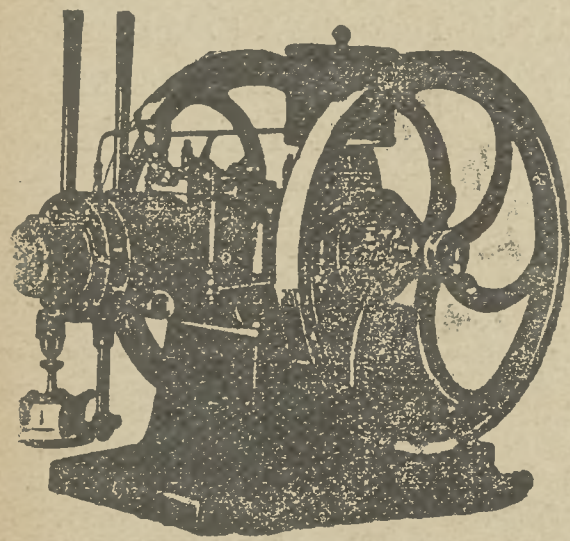

A sorbatrágyázás
által kb. 50% mü-
trágya megtakarítás
érhető el.

Könnyű súlyú és sokoldaluan használható vetőgép. Minden látszólagosan hasonló külföldi gyártmányt felülmul. Uradalmaknak szívesen küldjük próbára gépeinket. Bővebb felvilágosítással és árjegyzékkel szívesen szolgál.

A M. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége BUDAPEST, V.,
Váczi-körut 32.

Wohanka-féle nyersolaj-motorok és lokomobилоk

nem benzinnel hajtathatnak, tehát a pénzügyőri ellenőrzés, adómentes benzin kérvényezése stb. nem szükséges.

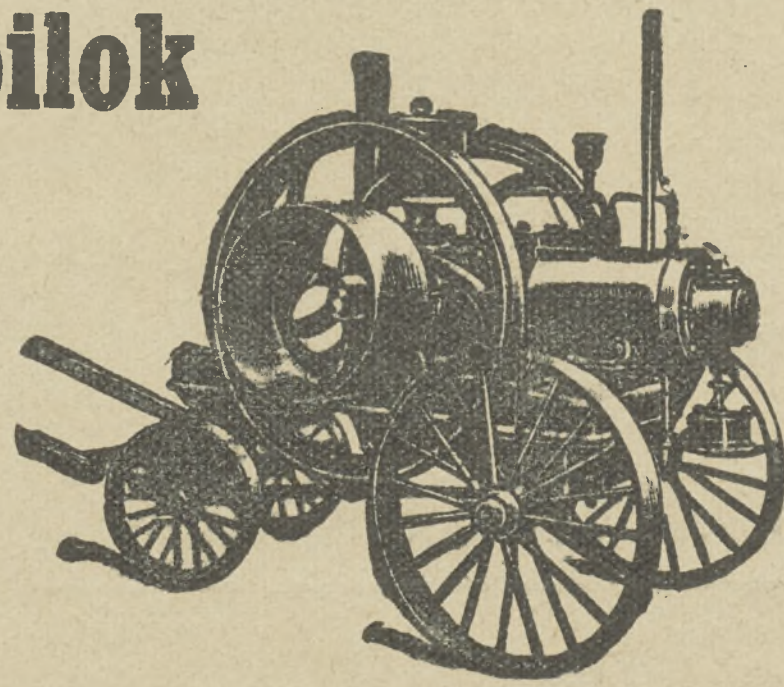
Üzemköltségek:

á motor nagyságához képest óránként és lóerőnként 2¹/₄—1¹/₂ fillér SZAVATOSSÁG mellett. Rendkívül csendes és egyenletes járása, tehát minden üzemre alkalmasak. Nincsenek szelepek, sem gyújtócső, sem lámpa tehát tüzveszély és robbanás kizárva.

Kimerítő felvilágosítást ingyen és bérmentve ad

Wohanka és Társa

Budapest, VI., Váczi-körut 76.
Hazai gyártmány.

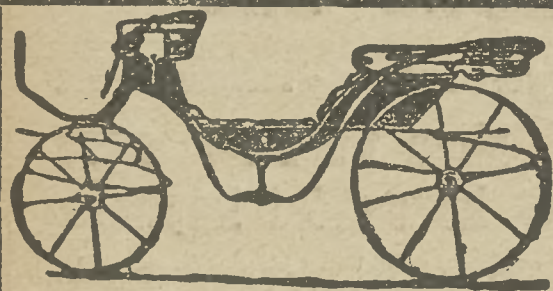

Eladó takarmány.

Erdélyben, Dés-, Besztercze állomásokra szállítva, préseletlen állapotban

40 wağgon széna és 10 wağgon szalma

eladó. Bővebb felvilágosítást nyújt **Kuhn Menyhért, Sajószentandrás, u. p. Somkerék** (Szolnok-Doboka m.)

Kocsigyártás.

Budapesti kovács- és kocsigyártó-
ipartestület védnöksége alatt álló

Kocsi Árucsernok Szövetkezet

BUDAPEST, VII. kerület, Rákóczi-ut 72. szám.
Magyarország legnagyobb kocsi-raktára.

Egy elméletileg képzett és 30 évi gyakorlattal bíró gazda, ki nagyobb uradalmakat önállóan rendezett be, kezelt, felügyelt, jártas az összes gazdasági teendőkben, üzleti ügyek eredményes lebonyolításában, birtok becslési, parcellázási dolgokban, ajánlkozik nem kielégítően jövedelmező birtokok, uradalmak részére megfelelő üzemtervek kidolgozására, ezen üzemtervek végrehajtásának ellenőrzésére és felügyeletére, szükség esetén berendezésekhez megkivántató kölesönök kieszközlésére; eszközöl birtok vételi, eladási, bérleti ügyleteket, parcellázásokat, becsléseket s minden szakmájába vágó ügyek elintézését. Szakképzettségéről legjobb bizonyítványokkal és ajánlatokkal rendelkezik. Megkeresések czimzendők: **B. I. alatt Nagyvárad, Szacsavay-utca 43. szám.**

Fiatalföldbirtokos

kitünő praxist nyerhet az intenzív gazdálkodásban, a birtokos saját eredményes vezetése alatt. Teljes ellátás és tanulmány-díj megegyezés szerint fizetendő. Czím a kiadóhivatalban 1153. szám alatt.

Javítsuk meg magunk

a lószerszámot, mindenféle szija-
kat, bőrdöntőt stb., bőrből, bád-
ból való cikkekkel a

két hegyű szegecseszel.

Lyukat nem kell előre kifurni, alá tét nem szükséges. Csak kalapácsal kell beverni és a fogakat meghajtani. Próbadoz 100 drb válogatott szegecseszel, 1.20 korona beküldése ellenében kapható **F. Freund & Co.** cégénél **Wien, II/3. Negerlegasse No. 6.** Tessék részletezett árjegyzéket kérni!

„DERBY“ melasse erőtakarmány.

Felülmul és pótol minden más takarmányt. — Tartalmaz: melassét, buzakorpát, szárított répaszeleteket. — Lovak és hizók részére nagyon ajánlható erőtakarmány.

„MILKA“ melasse erőtakarmány.

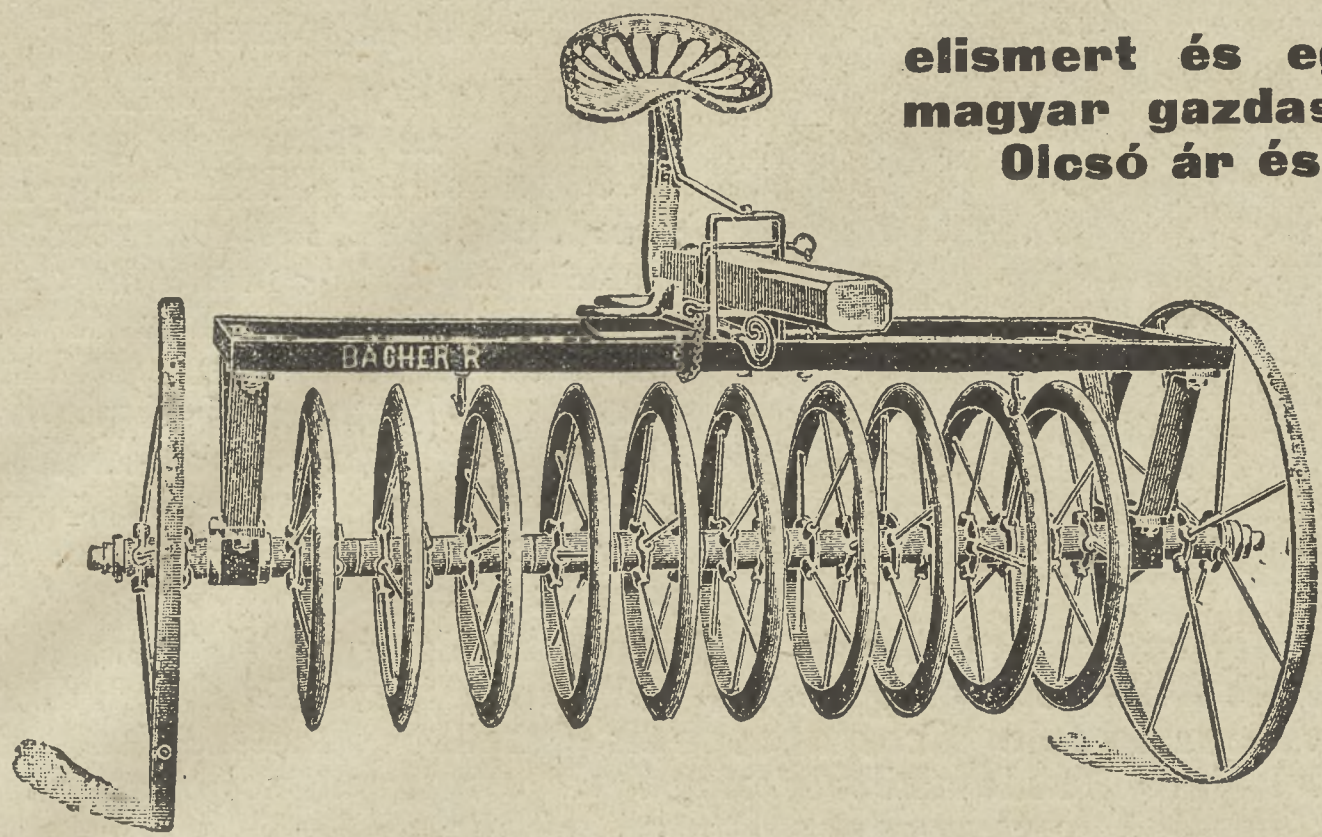
Tartalmaz: melassét, szárított sörtörkölyt és buzakorpát. A legjobb tejelő takarmány tehének részére.

GAZDÁK! Utasítsunk el minden melasseval kevert erőtakarmányt, melynek hordozó anyagát az eladó titkolja. A „Derby“ és „Milka“ erőtakarmányok összetételéért szavatol az **Erőtakarmánygyár részvény-társ.**

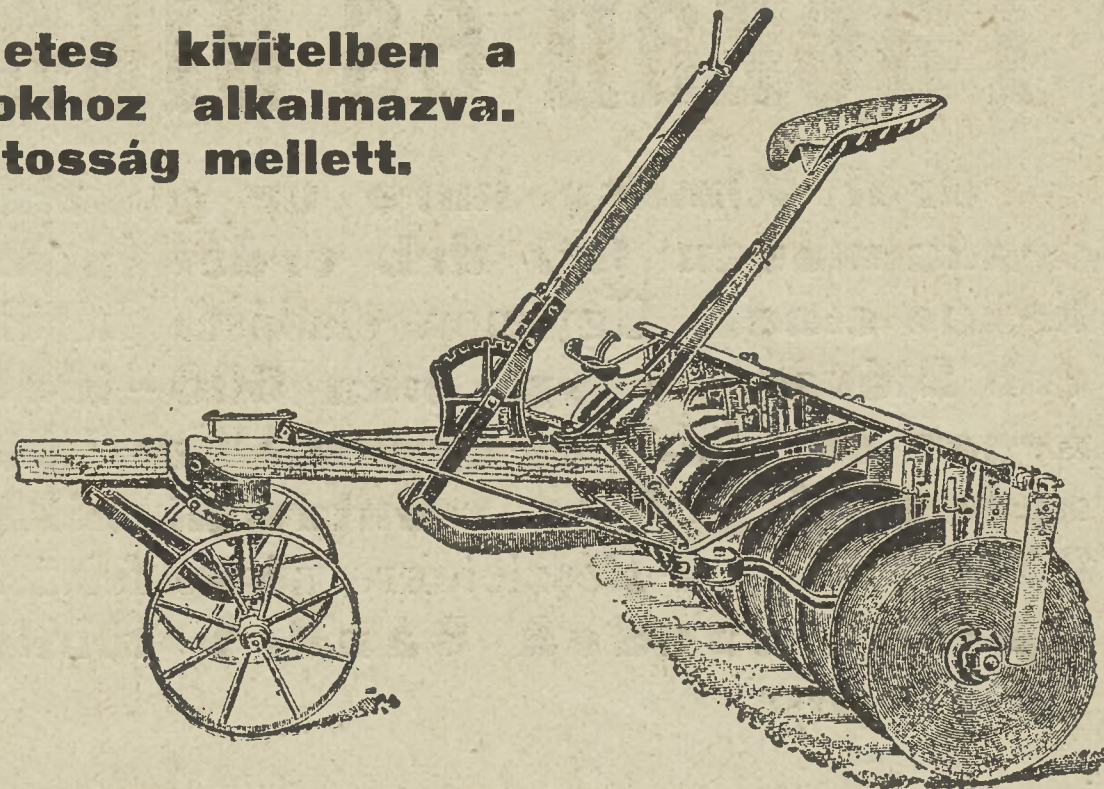
Központi iroda: BUDAPEST, V., Nádor-utca 30. szám.

Campbell-rendszerű altalajtömörítők Tárçasboronák

elismert és egyedül tökéletes kivitelben a magyar gazdasági viszonyokhoz alkalmazva. Olcsó ár és teljes szavatosság mellett.

Több ezer darab már működésben.

Nemkülönbön takarmánykészítő-gépek, mint:

Szecs kavágók,

Répvágók,

Kukoriczszártépők,

Darálógépek

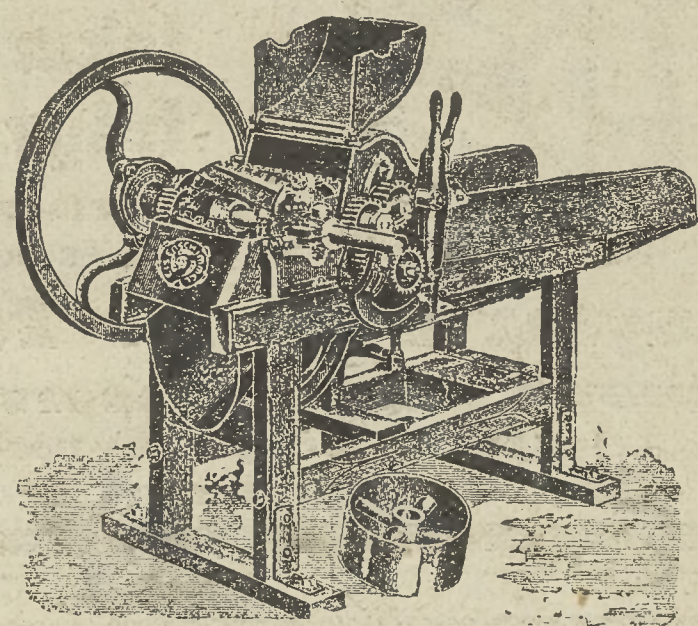
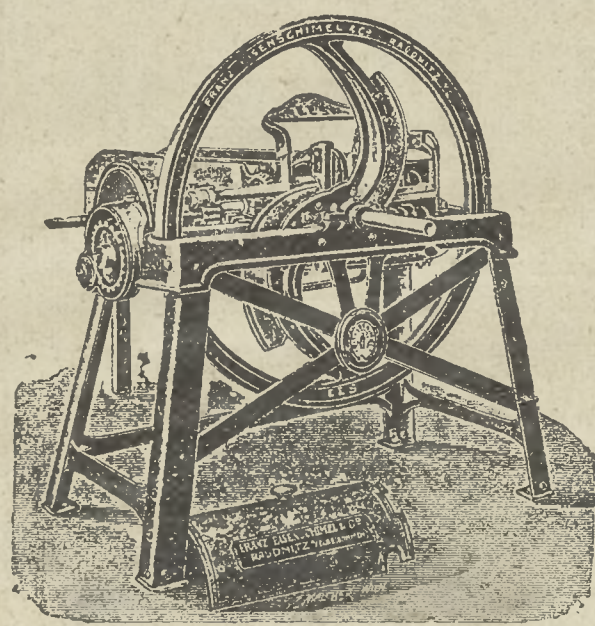
a legtökéletesebb és a legjobb kivitelben.

BÄCHER-MELICHÄR

Magyarországi vezérképviselő:

Szücs Zsigmond Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68.

Árjegyzékkel vagy árajánlattal készséggel szolgálunk.

BIRTOKOK bérletre és eladásra nagy számban vannak bejelentve **Poszyék Nándor** gazdasági szakirodájánál Szatmáron. Közvetítés a legszolidabb alapon.

Megvételre

sürgösen kerestetik Budapesttől 3-4 órai gyorsvonattal elérhető távolban egy 3-4 ezer holdas prima földbirtok.

Bérbeadó

Zemplénben egy 9460 holdas prima talaju buza és cukorrépa termő uradalom.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

NAGY DEZSŐ,
Budapest, VII., Alsóerdősor 18.

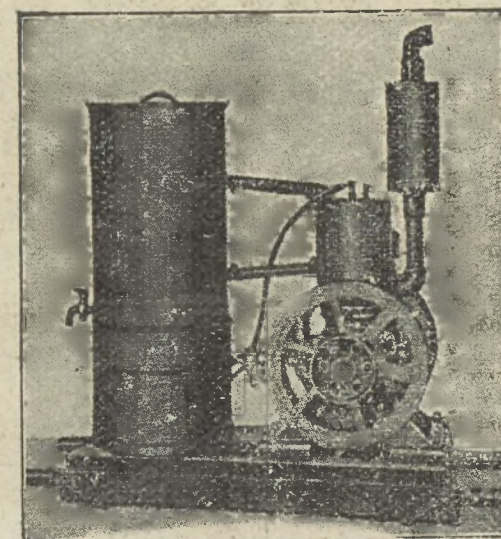
100 darab

pecsenye-malacz sürgösen eladó.

Mihályi László urad. bérlő
Makkpuszta, u. p. Csépi,
Komárommegye.

400-600 korona

holdankénti jövedelmet biztosító a bolgár rendszerű kertészet. Feles termelésre, vagy holdankénti fix jövedelemre. Ha folyóvíz nincs, bővízü kut is megfelel. Esetleg kapcsolatban gazdaságnak kezelésével. Ajánlatok kéretnek a kiadóhivatalba „Bolgár kertészet 1156” jelige alatt.

EMPIRE benzine motor

(eredeti amerikai gyártmány)

minden gazdaságban nélkülözhetlen.

1 1/2 HP } ára száraz- K 600
 } elemes vilamos K 1000
3 HP } gyújtással

Villanydelejes mágnes gyújtással 200 koronával drágább. Kérjen árjegyzéket.

Dénes B. motorspecialista
Budapest, V., Lipót-körút 15/a.

GŐZEKÉK,

gőz uti hengerek és uti mozdonyok

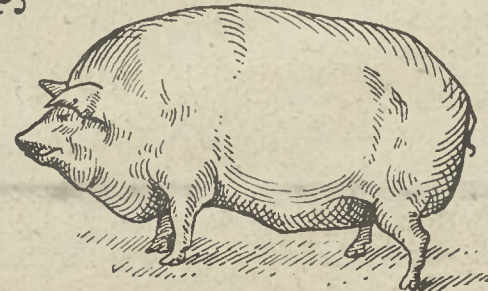
cséplőgépek hajtására, az osztrák bánya- és kohóművek társaság vasműveiből.

A készülékek választását illetőleg mezőgazdasági szaktanácsossal készséggel szolgálunk.

Szíves megkeresések **Zentral Direction der Oesterreichischen Berg- u. Hüttenwerks Gesellschaft, Teschen, Osztrák-Szilézia,** vagy: **az osztrák bánya- és kohászati társaság magyarországi képviselőjéhez, Mayer Pál főhercegi felügyelő, Budapest, VIII., József-utca 16-18.** kéretnek.

SERTÉSELADÁSOK ÉS VÉTELEK
legjobb és legpontosabban eszközöltetnek úgy sovány mint hizott állapotban

Telefon 97-05.

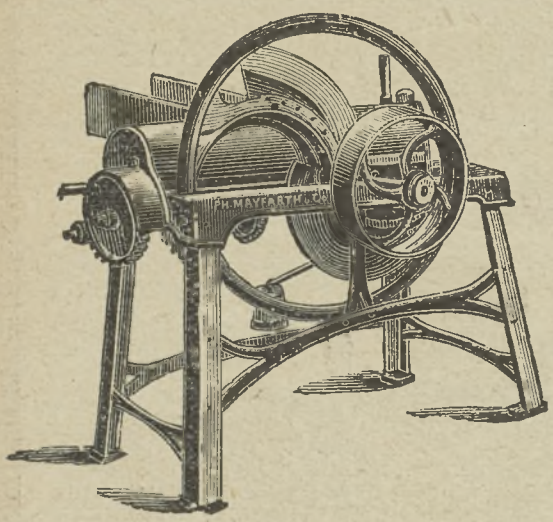
Telefon 97-05.

URL REZSŐ
Sertésbizományosnál Budapest VIII. ker.
Népszínházutca 22 szám Polgári serfőzde bérpalota.

Az országos állatkiállítás pavillonjain használatban volt új kazal-, gép-, szekér- és repcze-ponyvák 40% engedménnyel kaphatók. NAGEL ADOLF Budapest, V., Arany János-utca 10. sz. Zsák- és ponyva-kölcsönző intézet, manilla, kézi kéveköttő és kötélgyártás. Telefon 35-92. Táviratczim: Nagela.

Fácán és bika.

Gróf Almásy Imre ur pusztapói uradalmában 150 drb erdei fácánkakas eladó. Ugyanott eladásra kerül 15 drb 2 éves magyar bika 600—1000 K árban és 2 darab importált szülőktől származó 2 éves montavoni bika a 800 K árban. Részletekre nézve felvilágosítást ad: **Mondok Sándor főintéző Pusztapó-n.**

Takarmánykészítő gépek, szecskavágók, répavágók, daráló gépek, takarmányfüllesztők, trágyalé-szivattyúk,

gyártanak és szállítanak legújabb :: és bevált szerkezet szerint ::

Mayfarth Ph. és Tsa mezőgazdasági gépgyárak, vasöntödék és gőzhámorok

Bécs II., Taborstrasse 71.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Képviselők és viszontelárúsítók kerestetnek.

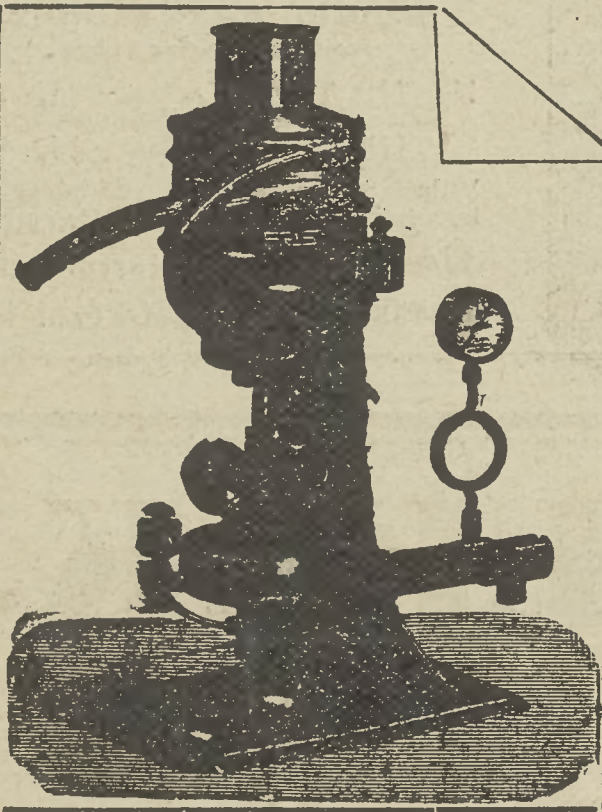
ALFA-SEPARATOR

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPESTEN.

TEJGAZDASÁGI
GÉPGYÁR.

Iroda, raktár és gyártelep:
VI., Lomb-utca 11.

Alfa-Laval Separatorok kézi és erőhajtásra

40—2000 ltr óránkénti munkabírással. Mindennemű tejgazdasági eszközök és gépek gyártása. Tejgazdasági telepek berendezése és átalakítása. Díjtalan tanácsadás minden tejgazdasági kérdésben. Árjegyzékek, tervek és költségvetések bérmentve.

Több mint 770 első díj!

Több mint 500.000 Alfa-Laval Separator az egész világon!

!! Az Alfa-Laval Separator a legjobb !!

Az élelmiszer-értékesítés kézikönyve. Most már tudom!

Írta: **HELL LAJOS.** NEGYEDIK KIADÁS!

E könyvben az összes élelmiszerek, mint baromfi, hus, tojás, vad, vaj, mindennemű gyümölcs és főzeléknek a fzedéstől az áru értékesítéséig, illetve a piacra való kikészítésig felmerülő, szükséges utbaigazítások befoglaltnak, ítékeztet továbbá a külföldi értékesítési viszonyok s mindazon kívánalmak felől, melyek betartása a jó értékesítést lehetővé teszik és megkönnyítik, miért is minden élelmiszer-termelőre szinte nélkülözhetlen. Megrendelhető 3.— korona mérsékelt áron a „Gazdasági Lapok” kiadóhivatalában, Budapest, IV., Muzeum-körút 7. szám.

2 darab Hofherr-féle dobos szecskavágó, szártépésre is alkalmas;
1 drb Clayton kötélcsináló gép, teljesen új, eladó.

Czím a kiadóhivatalban 1189. sz. alatt.

Jó brünni posztóárut

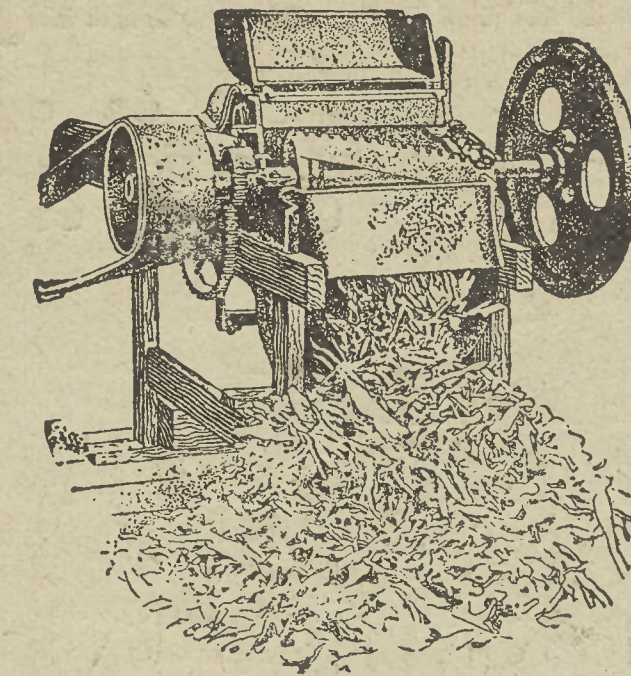
a legolcsóbb gyári áron, férfi ruhákra, legelőnyösebben lehet rendelni az

Etzler & Dostal
cézég osztr. posztóárúházában

Brünn, Schwedengasse Nr. 5/A.

A morvaországi tanítószövetkezet és az államtisztviselők szövetkezetének szállítói. Közvetlenül a gyárból való rendelésnél nagy az előny. Tartalmas mintagyűjtemény télikabátok és öltözetekre betekintés céljából, bérmentve küldetik.

AZ ŐSZI IDÉNYRE

ajánlom legkitünőbb takarmány-előkészítő-gépeimet, u. m.:

Kézi, járgány- és gőzhajtásra alkalmas **szecskavágó-gépek**, eredeti amerikai „OHIO” **tengeriszártépőgépek**, melyek szecskavágásra is jól használhatók, csöves tengeri darálásához is jól alkalmas **darológépek**, különböző nagyságu **répavágógépek**, „REFORM” **burgonyagözlők**, és golyós és hengeres csapágyakkal bíró fedett biztonsági **járgányok**.

Raktáron tartatnak a **Rudolf Sack** gyár elismert legkitünőbb ekéi, **vetőgépei** és **talajmivelő eszközei**, valamint a **Deering-féle tárcsásboronák**, önműködő metszőkészülékkel bíró **szalmakötél-fonógépek** és legnagyobb munkaképességű **burgonyaosztályozó gépek**.

Árjegyzékkel kívánatra készségesen szolgál:

PROPPER SAMU mezőgazdasági gépüzlete
Bpest, V., Váci-körút 52.

Magyarország legnagyobb és legelterjedtebb szőlészeti szaklapja a

Borászati Lapok

mely újévtől kezdve 42-ik évfolyamában hetenkint jelenik meg igen bő és változatos tartalommal.

Ezen szaklap a **legsokoldalubb és legtartalmasabb szőlészeti ujság**, mely minden más **külföldi vagy hazai szaklap olvasását fölösslegessé teszi.** — A **Borászati Lapok**

a „Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületé”-nek hivatalos közlönye.

Minden előfizető évenként **két nagy színes műmellékletet** kap, valamely magyar szőlőfaj híu képét. Ingyen állapítja meg a szerkesztőség a beküldött tőkerészekből vagy állatokból a fellépett **szőlőbetegséget** vagy **rovart** és az ellenők való védekezést és kimerítő **választ ad** minden hozzáintézett szakkérdésre. Kéthetes ingyen melléklete a „Gazdasági Tanácsadó”, mely a mezőgazdaság, állattenyésztés, gyümölcsészet, méhészet stb. kérdéseivel foglalkozik.

Laptulajdonos: Szerkesztéséért és kiadásáért felel:
BAROSS KÁROLY Örököse. **Dr. DRUCKER JENŐ.**

A lap előfizetési ára:

Egész évre 12.— korona. Félévre 6.— korona. Negyedévre 3.— korona. Mutatványszámot 3 héten át szívesen küld a „Borászati Lapok” kiadóhivatala Budapest, IX. ker., Üllői-út 25. sz., II. em. II.

Sürgős megvételre kerestetik birtok

Magyarország nyugati részében 2,000.000 K-ig.
Feltételek: 4% tiszta jövedelem, fejedelmi kastély.

Kerestetnek birtokok és bérletek:

1000—2000 holdig, jó agyagos talaj, intenzív gazdasági üzemmel.

Röjtöki Bauer Antal

Budapest, VIII., Baross-utca 4. szám.

Telefon 166—66.

Polgár Sándor

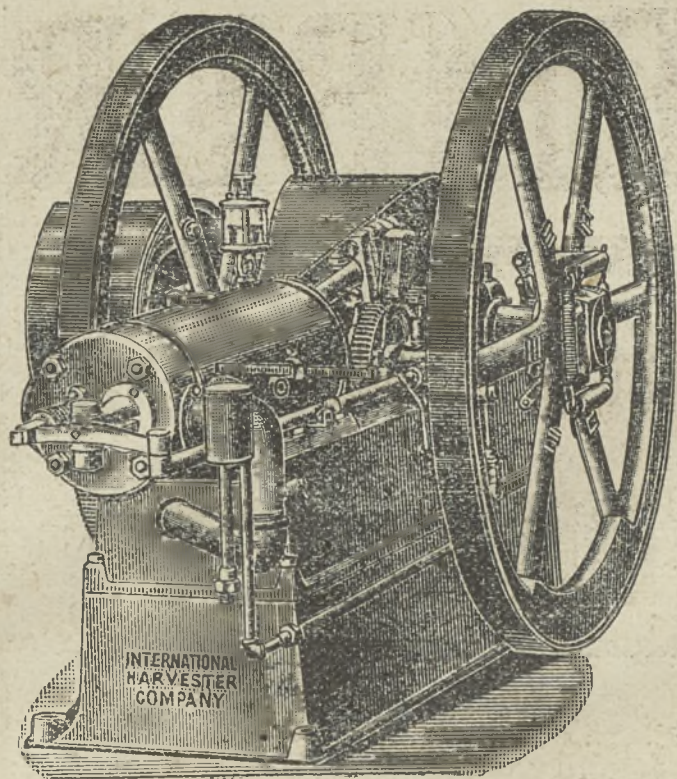
m. kir. szabad. nyert orvosi mű- és kötszerész

BUDAPEST VII., Erzsébet-körút 50.

Legelőnyösebben beszerezhetők **orvosi, sebészeti és betegápolási eszközök**, Gummiárúk, **Suspensorium**, irrigator fecskendők stb., legújabb találmányu cs. és kir. szabadalmazott **Polgár-féle sérvkötők, has- és köldökötők.** — Valódi franczia különlegességek (óvszerek). Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve, csak megadandó, mily tárgy szükséges. (Fenti címre ügyelni tessék.)

Utánzás ellen védve
16302. szám alatt.

I. H. C. benzine motor.

Mc CORMICK

Harvesting Machine Comp., Chicago, U. S. A.

Igazgatóság és főraktár:

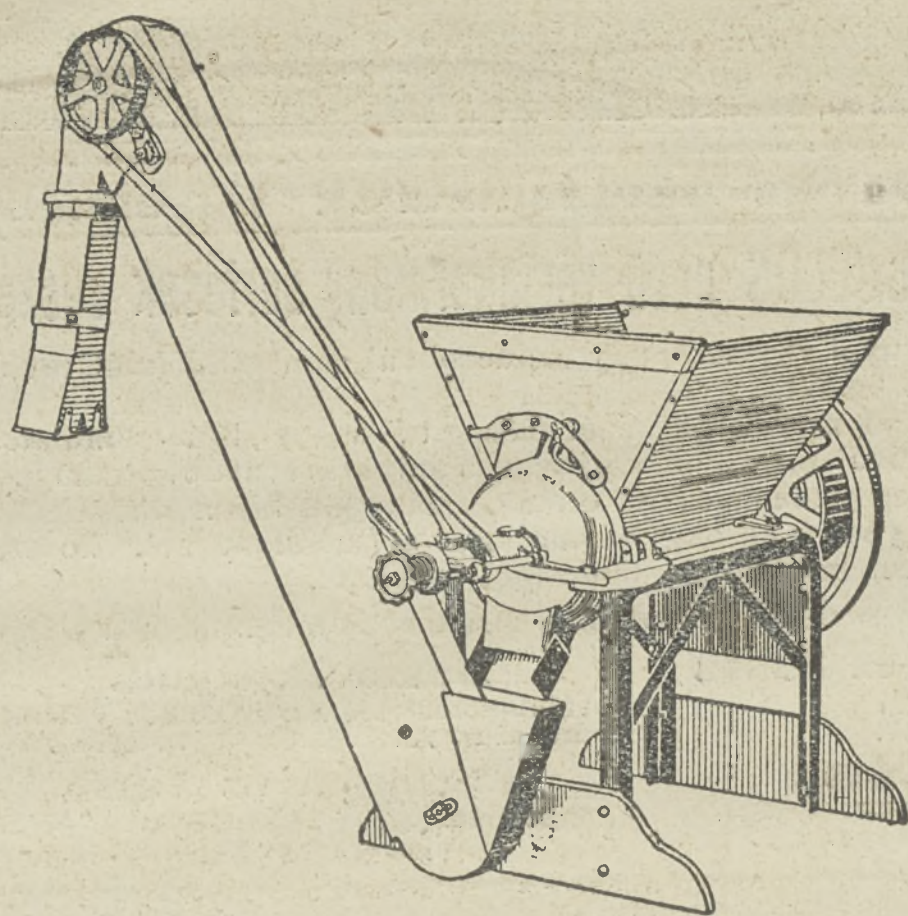
Budapest, V., Alkotmány-utca 12. sz.

I. H. C. BENZINMOTOROK

1—25 tényleges lóerővel stabil felállításra és lokomobil alakban mint takarmánykészítő, vizszivattyuzó és cséplőmotorok rohamosan terjednek, mert **üzemük a legegyszerűbb, legbiztosabb és legolcsóbb.**

➔ Gazdasági czélokra csakis az eredeti amerikai I. H. C. benzine motor felel meg, mert kezelését az egyszerű béres is elsajátítja. ➔

Teljes modern takarmánykamra-berendezést a legjutányosabb árban szállítunk és azok tervezését műszaki közegeinkkel díjmentesen végezzük.

„International“ egyetemes csövestengeri-daráló gép.

Mc Cormick TÁRCSÁSBORONÁK

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén a legkedveltebbek és legelterjedtebbek. **A tavaszi szántásokra a legújabb szabadalmazott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő Mc Cormick**

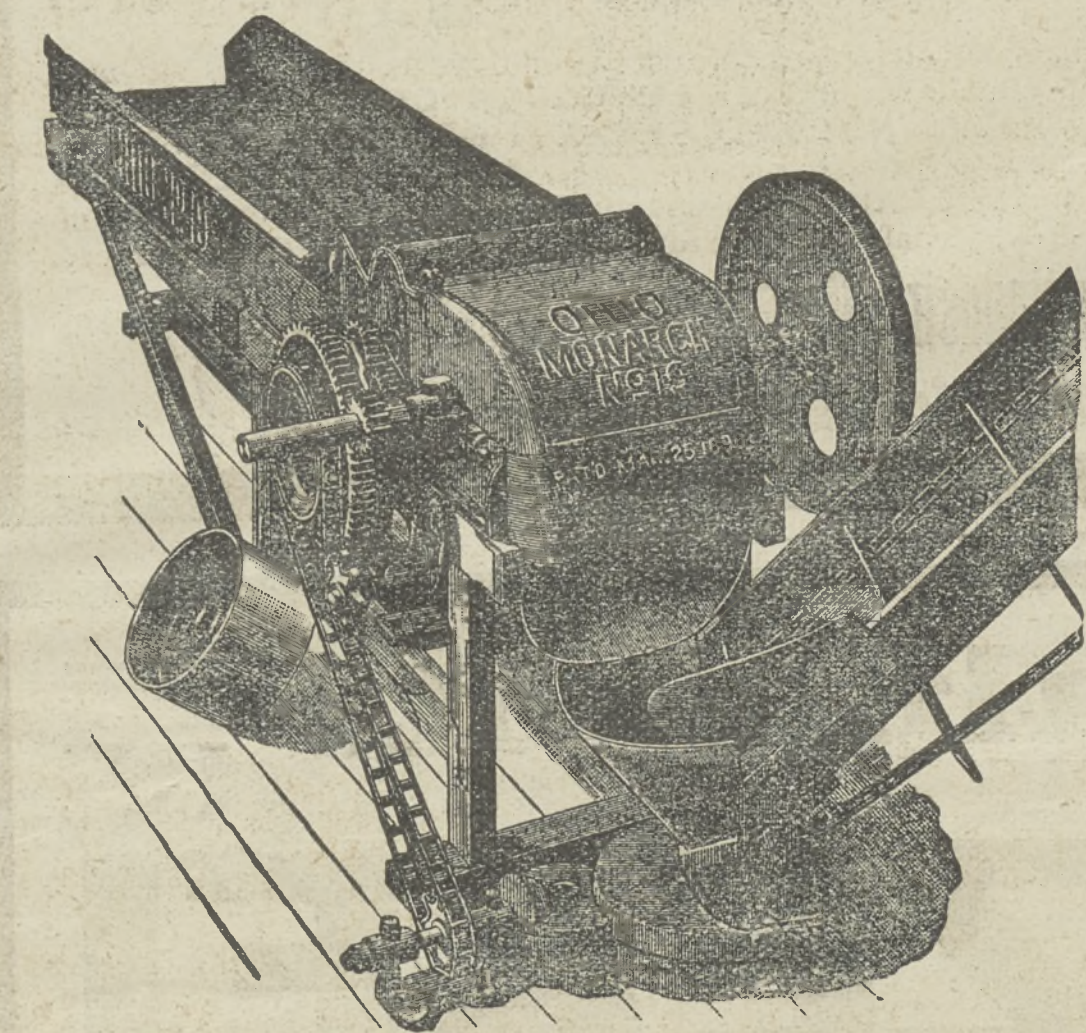
tárcsás boronát

már most kérjük megrendelni, miután gyárunk különben nem képes az óriási szükségletet idejében szállítani.

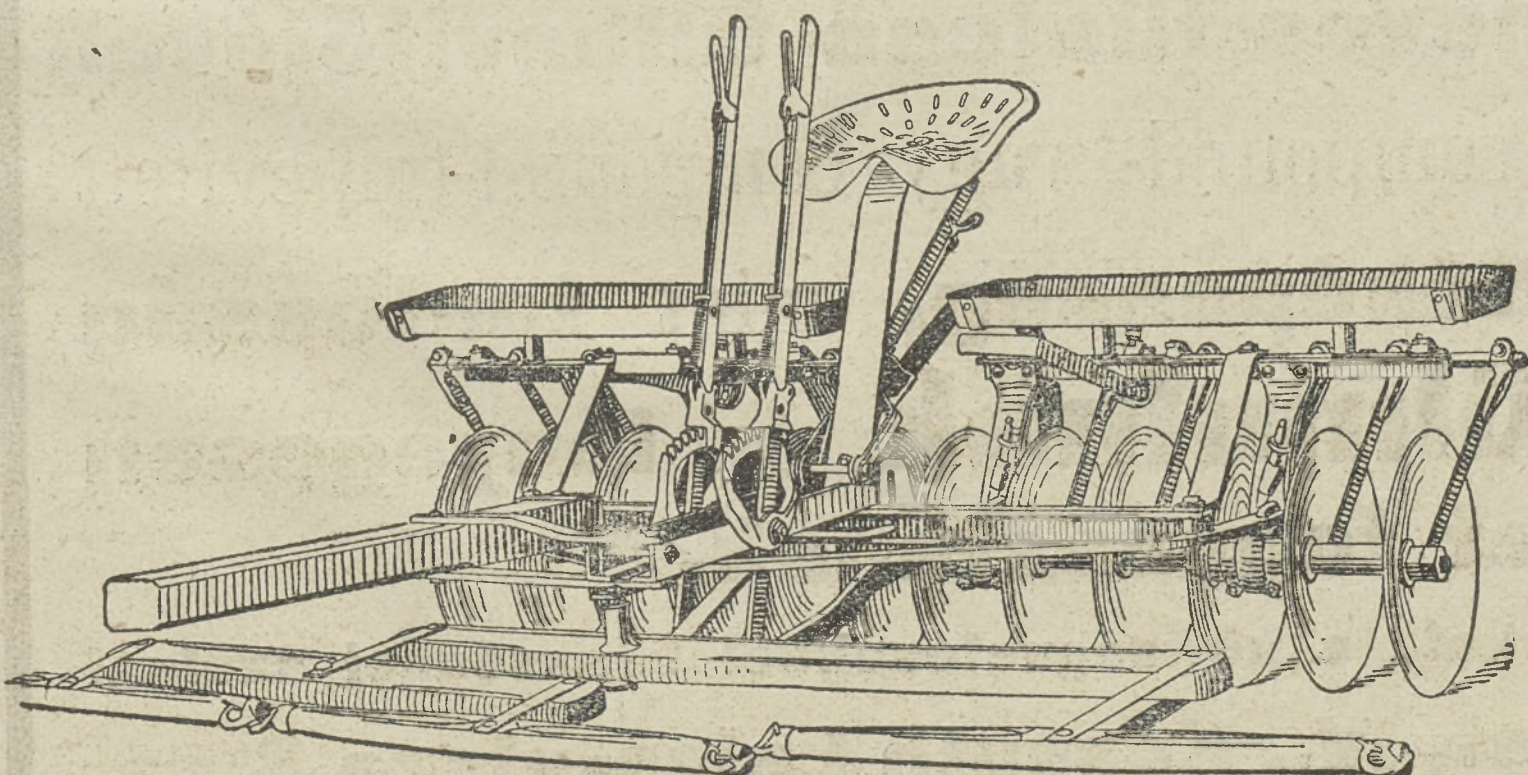
„OHIO“ = eredeti amerikai = takarmánykészítő gépeinket

államilag szubvencionált községek mint a legjobbnak bizonyult gépet óriási mennyiségben vásárolják.

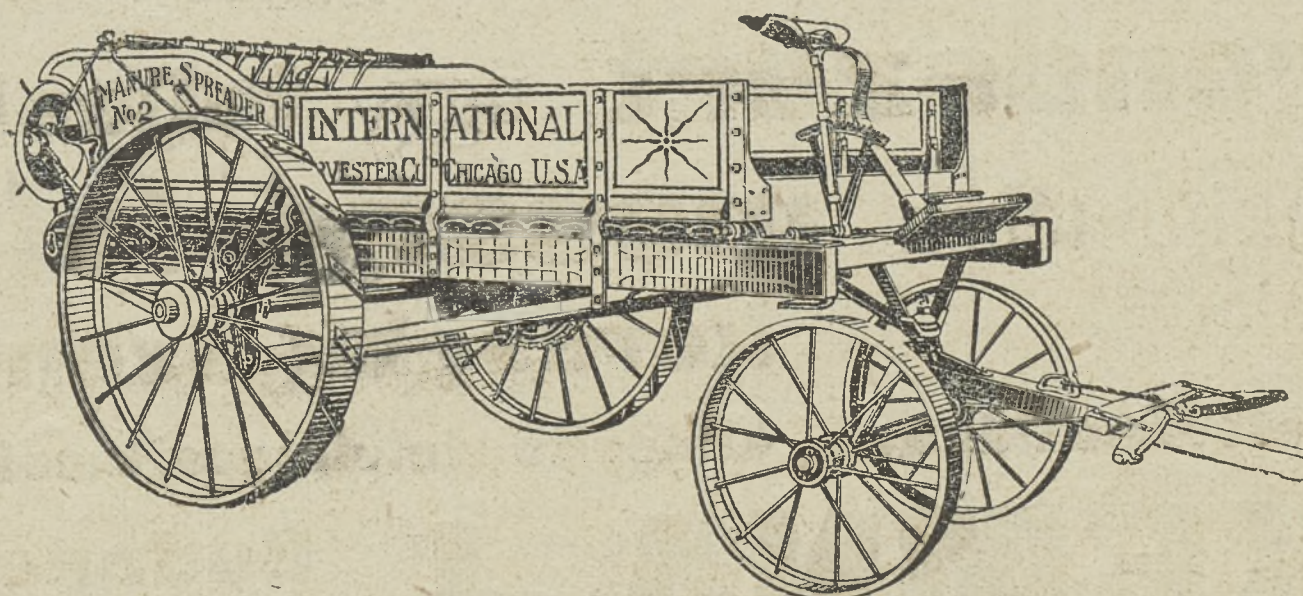
Képes árjegyzéket kívánatra díjmentesen küldünk.

„Ohio“ tengeriszártépő gép.

Mc Cormick tárcsásborona.

„International“ istállótrágyaszóró kocsi.

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek **szántását** eredeti **Fowler-féle gőzekével,**
 épügy **mélyrigolozást** szőlőtelepítésekhez
 elvállal

WOLFF ERNŐ gőzszántási vállalkozó
BUDAPEST-KELENFÖLD

KNUTH KÁROLY

mérnök és gyáros.

Gyár és iroda:

Budapest, VII., Garay-utca 6-8. sz.

Elvállal: Központi-, víz-, lég- és gőz-fűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, clozetek, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb., nemkülönben kőszén-, olaj- és petróleum-váladákból nyert gázok értékesítését czélzó készülékek létesítését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jövedelem előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Legjobb minőségű kőgyagy-csővek raktáron.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900. Biztosítéki alap: Alakult 1900.
 Alapítványok a kormány hozzájárulásával 1,980.100— K
 Tartalékok 1,255.767'35 „

Összesen: 3,235.867'35 K

1901. évi fölösleg	90.349— K	1905. évi fölösleg	61.730'60 „
1902. „ „	59.782'26 „	1906. „ „	39.243'65 „
1903. „ „	109.331'73 „	1907. „ „	41.877'32 „
1904. „ „	72.483'23 „	1908. „ „	81.088'76 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módzatok szerint. Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfölslegből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzlet fölöslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2 százalékos díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat 5 százalék engedményben részeltettek. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál
 Az igazgatóság.

DECZEMBER

18-IG

vétetnek fel
 hirdetések a
 karácsonyi nagy mutatványszámra,

mely 20.000 példányban fog
 megjelenni, a „Gazdasági
 Lapok“ kiadóhivatalában,
 Budapest, IV., Muzeum-körut
 7. sz., a következő áron:

Egész oldal 80.— korona
 Fél „ 45.— „
 Negyed „ 30.— „
 Nyolczad oldal 15.— „

Sertéstenyésztők és sertéshizlalók figyelmébe!

A Fattinger-féle LUCULLUS nevű vértakarmány sertések részére.

Bármilyen takarmánnyal vegyítve, úgy malaczoknál, mint süldőknél, továbbá hízó sertéseknél kitűnően bevált.

A sertések fejlődését és csontképződését elősegíti, a hizlálást bámulatosan fokozza és az eddiginél jóval nagyobb és gyorsabb súlyszaporulatot eredményez, úgy, hogy a legjobb és leggazdaságosabb erőtakarmánynak bizonyult.

Erre számos nagytenyésztő és nagyhizláló, kik a Lucullust már hosszabb idő óta nagy mennyiségben használják, tanúságot tehetnek.

Érdeklődőknek készséggel és díjtalanul ad felvilágosítást és megrendelést elfogad:

Lemberger, Schön és Szász
 sertéshizlalók
 BAJA

Bauer B. Gyula
 sertésbizományos BUDAPEST, VIII. ker.,
 Rákóczi-ut 73. Telefon 79-41.

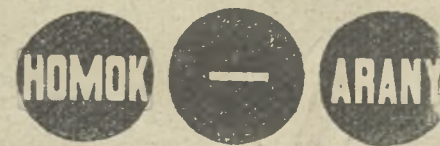
Fattinger és Társa
 Takarmánygyár INZERSDORF-WIEN.
 Magyarországi főkelepe.

Fattinger és Társa
 Takarmánygyár INZERSDORF-WIEN.
 Magyarországi képviselője.

Cementárugyártás

csak a gyakorlatban bevált gépekkel és berendezéssel lehet jövedelmező, minden egyes gép állandó üzemben a **LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE** cementgyárral egybekötött **KÜLÖNLEGESSÉGI GÉPGYÁRBAN** bármikor megtekinthető. Ismertető 84. számú árjegyzék **LEGJABB GÉPEKRŐL**, tömör és üreges téglák gyártására, cementtetőcserep, alageső és betontömbugyártógép, padló- és járdalap-prés, vályu, cső stb. formákról díjmentesen.

Leipziger Cementindustrie Dr. Gaspary & Co.

Markranstädt, Leipzig mellett.

KEMNA szabadalmazott

FORRÓGŐZEKÉI

SCHMIDT mérnökdoktor hírneves füstcső-tulhevitőjével
 minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett
 rendszert úgy teljesítőképeség, mint tartósság
 tekintetében messze felülmulnak és lényegesen
 kevesebb szenet fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel készséggel szolgál

KEMNA J. Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8. sz.
 Sürgőnczim: KEMNA, BUDAPEST. Telefon 91-21.